

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО /НАСОКИ/

ГЛАВА 1 ВЪВЕДЕНИЕ

Какво е ОВЗ?

1.1 Оценката на въздействието на законодателството (ОВЗ) е инструмент, който дава информация при вземането на решенията. Тя е оценка на въздействието на вариантите на регулиране от гледна точка на разходите, ползите и рисковете от дадено предложение.

Защо трябва да се прави ОВЗ?

1.2 През август 1998 г. министър-председателят на Великобритания Тони Блеър обяви, че няма да допусне дори едно предложение за ново регулиране, което би имало въздействие върху бизнеса или неправителствените организации (НПО), да бъде разглеждано от министрите без преди това да е била извършена оценка за неговото въздействие.¹

1.3 От тогава се наблюдава бавен, но постоянен процес на преориентиране към избор на ненормативни (незаконодателни) решения – като например кодекси за поведение и производствени практики и стандарти и други.² Независимо от формата, всяко ново предложение или набор от варианти за регулиране, които оказват влияние върху бизнеса или НПО и които могат да доведат до приемането на нова правна уредба следва да се придружава от ОВЗ, дори ако препоръчваният в крайна сметка вариант е ненормативен (незаконодателен).

1.4 Процесът на ОВЗ помага:

- да се обмисли пълното **въздействие** на предложенията;
- да се намерят **алтернативни варианти** за постигане на желаната промяна в политиката;
- да се **оценят** алтернативите (нормативни и ненормативни);
- да се гарантира, че **консултациите** са смислени и достигат до възможно най-широк кръг от заинтересованите страни;
- да се събере необходимата информация в случа на **предстоящо обсъждане в институциите на ЕС**;
- да се определи дали **ползите оправдават разходите**;
- да се определи дали определени сектори не са **непропорционално засегнати**.

Кой е длъжен да извършва ОВЗ?

1.5 Всички държавни органи и агенции, в чиито законови правомощия е да създават правила с общо въздействие върху други правни субекти следва да изготвят ОВЗ.

¹ Той повтори това изискване във версията на Насоки за ОВЗ от 2000 г., като подчерта, че ОВЗ е неразделна част от процеса на разработване и консултиране на предложения за регулиране, които отиват към министрите.

² Така, британското правителство публикува повече от своите политически намерения и предложения под формата на стратегически документи и документи за дискусия, както и в по-утвърдените вече формати на Зелени книги, Бели книги и документи за консултации.

Кога трябва да се извършва ОВЗ?

1.6. Извършването на ОВЗ винаги е добро решение като структуриран начин за информиране на процеса на вземането на решенията (правенето на политика) но ОВЗ е **задължителна** за всякакви предложения (законодателни и незаконодателни), за които е вероятно да имат пряко или косвено влияние (независимо дали по отношение на ползи или разходи) върху бизнеса, благотворителните организации и доброволния сектор, и може да доведе до решение за регулиране (вж. точка 1.3 по-горе). Това включва и предложения, които намаляват разходите за бизнеса и други, както и тези, които ги увеличават. Все пак, въпреки че основанието за извършването на ОВЗ е че тя оказва влияние върху бизнеса или НПО, веднъж започната тя следва да обхващат всички аспекти на въздействие върху всички заинтересовани страни.³

1.9 За законодателни или незаконодателни предложения, които са с произход **извън** съответната държава, трябва да се изготви ОВЗ с цел получаване на одобрение за официалната преговорна позиция на представителите на държавата при участието в международни срещи и за да се подкрепи тази позиция националната по време на преговорите.

1.10 По отношение на **предложенията на ЕС**, ОВЗ трябва да следва стъпките, посочени в настоящите насоки. Предложенията на ЕС включват директиви, регламенти и решения, включително и технически адаптации на разпоредби на ЕС, както и съвместни позиции и конвенции, по втория и третия стълб на сътрудничеството. Тези стъпки трябва да се спазват и при **международни споразумения**, като договори и конвенции.

1.11 За международни срещи, които могат да доведат до правно обвързващи ангажменти на по-късен етап, като срещи или конференции, в които се правят препоръки, които по-късно могат да доведат до действие за тяхното изпълнение, трябва да се извършва предварителна оценка, за да бъде събрана информация, за формиране на информирана преговорната линия на съответния представител на държавата по време на преговорите.

1.12 Не е нужно да се изготвя ОВЗ за:

- предложения, които не налагат **разходи или икономии** или които предвиждат незначителни разходи или икономии за бизнеса или НПО;
- увеличаване на задължителните такси при предварително определена формула, като процента на инфлацията например, или
- заповеди за затваряне на пътища.

³ 1.7 Във Великобритания е задължително да се подготвя ОВЗ за всички промени, които се правят по силата на Наредбата на регулаторната реформа, дори ако те не оказват влияние върху бизнеса или неправителствените организации.

1.8 В случаи на законопроекта от частни членове, които правителството във Великобритания планира да подкрепи, или на които не възнамерява да се противопостави, трябва да се изготви ОВЗ в срок до датата определена за второ четене. Добро решение е изготвянето на ОВЗ за законопроект, който се оспорва, за да могат да се съберат доказателства за мотивиране на оспорването, въпреки че това не е задължително.

1.13 Въпреки това, дори когато мислите, че последиците от дадени предложения за регулиране могат да бъдат определени като незначителни, извършването на ОВЗ е добър избор. Не винаги, докато едно предложение се изработва, е ясно дали то ще има някакво въздействие върху бизнеса или НПО и колко голямо ще бъде то. В този случай е добре да се изготви предварителна ОВЗ и да се види дали тя дава достатъчно информация, за вземане на съответното решение. Ранните консултации и неформалните сондирания сред заинтересованите страни са особено ценни в такива случаи. Ако резултатът от тях все още не е ясен, следва да се продължи с ОВЗ, като извършеното до момента като оценка се включи в документа за консултации. След това може да се потърси мнението на заинтересованите страни, които да дадат коментират относно направеното предположение, че предложението за регулиране няма да има въздействие. Ако предположението се окаже вярно, не е нужно да се извършва пълна ОВЗ.

1.14 В случаи на предложения, предвиждащи мерки в сферата на законодателството свързано с **Бюджет и Финанси**, може да се окаже, че няма обективна възможност за публикуване на ОВЗ предварително - например, когато има опасност от изпреварващи насрещни действия.

Как да започне извършването на ОВЗ?

1.15 Трябва да се започне с първоначална преценка на ранен етап от разработването на предложението за регулиране още при обсъждането на вариантите за регулиране.

1.16 Помощ и съвети

Потърсете помощ и съвети от компетентните органи.

Кога една ОВЗ е добра?

1.17 Една ОВЗ е добра, когато:

- включва най-добрата налична информация към момента;
- е ясна, кратка и пропорционална на проблема/риска, който тя адресира;
- представлява самостоятелен документ, който обяснява ясно същността на проблема, дава алтернативи на нормативното регулиране и представя вариантите, без да са необходими препратки към други документи.⁴⁵

1.19 В доклада си По-добро регулиране: Оптимално Използване на Оценката на Въздействието, публикуван през ноември 2001 г., Сметната палата⁶ на Великобритания заявява, че ОВЗ добавя стойност към процеса на правене на политика и може да допринесе за **по-добро регулиране и за регулиране с по-лек интензитет**.⁷

⁴ Пример за ранно стартиране на ОВЗ

Министерството на здравеопазването споделя първоначалните си намерения относно генетично модифицираните организми с 24 организации, които биха били засегнати от предложенията. Получените отговори дават ценна информация за включване в ОВЗ, например колко време фирмите считат, че ще спестят по различни аспекти на предложенията. Държавните органи трябва да са подготвени, ако бъдат накарани, да защитят решението си да не се извършва ОВЗ.

⁵ Изявление за въздействието на законодателството

1.18 Когато едно предложение се оценява като важно, ресорното министерство следва да действа съгласувано със звеното, извършващо ОВ

⁶ National Audit Office (NAO)

⁷ **Lighter touch regulation.** Понятието "lighter touch" (букв. от англ. „по-леко докосване“) по отношение на правното регулирането се използва още в началото на 90-те години във Великобритания, когато е

1.20 ОВЗ трябва да се разглежда в контекста на правенето на **по-добра политика (по-добро вземане на решения)**.

1.21 Експертната група за по-добро регулиране във Великобритания е разработила **пет принципа** за доброто регулиране, които са **полезен тест**:

- **прозрачно**⁸ - открито, просто и удобно за потребителя;
- **отчетно** (отговорно)⁹ – пред министрите и парламента, пред потребителите и обществото;
- **пропорционално**¹⁰ - на риска;
- **последователно**¹¹ - предсказуемо, така че хората да знаят къде са в момента, и
- **целенасочено**¹² - фокусирано върху проблема, с минимални странични ефекти.

ОВЗ и процеса на създаване на политики (процеса на вземане на решения)

1.24 ОВЗ винаги трябва да започне рано. Процесът на ОВЗ е продължителен. Въпреки това, ОВЗ може да се разглежда като състояща се от три фази:

- **предварителна ОВЗ**, която трябва да започне веднага след като се роди идеята за новата правна уредба;
- **частична ОВЗ**, която се основава на горната и се изготвя преди провеждането на консултации и трябва да придружава документа за консултация и
- **пълна/финална ОВЗ**, изгражда се въз основа на информацията и анализа от частичната ОВЗ. Пълна/финална ОВЗ се изготвя за следконсултативното колективно споразумение и ако се касае за законодателно предложение - за парламентарния процес.

ГЛАВА 2

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОВЗ: РАННО РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ¹³

приет закон (The Broadcasting Act 1990), който има за цел да реформира цялата система на радио и телевизионно излъчване и по-специално системата на британската телевизия, определяна тогава от Министър-председателя Маргарет Тачър като последния “бастион на рестриктивни практики”. Законът довежда до премахването на основния регулативен орган на комерсиалната телевизия във Великобритания и замаяната му с два нови органи, на които без да бъдат предоставяни правомощията на стария регулативен орган, е дадено правото да приемат правна уредба с по-лек интензитет. Този факт често е бил определян по това време директно като „дерегулиране”.

През 1998 г. Министър-председателят Тони Блеър, обявявайки своето твърдо намерение да не допуска нито едно предложение за регулиране, което би имало влияние върху бизнеса и НПО без ОВЗ, използва също термина „light touch” (букв. от англ. „леко докосване”) в същия контекст като казва следното: „Когато се приема нова правна уредба или алтернативни регулативни мерки, това трябва да стане по пътя на лекото регулиране (in a „light touch” way), а решенията следва да бъдат информирани с помощта на пълна ОВЗ, включваща не само данни относно видимите разходи и ползи от предложението, но и относно по-широките икономически, социални и екологични въздействия.

⁸ **Transparent**

⁹ **Accountable**

¹⁰ **Proportionate**

¹¹ **Consistent**

¹² **Targeted**

¹³ 2.1 Предварителната ОВЗ трябва да информира и във всички случаи да придружава заявлението, което се отправя до компетентните министри в търсене на подкрепата им за предложението нормативна промяна.

2.2 Предварителната ОВЗ може да представлява от груб или готов анализ на това, което вече се знае в съответната сфера, която ще бъде засегната от предложението. Тя трябва да включва най-добрите прогнози за възможните рискове, ползи и разходи и следва да подпомага идентифицирането на областите, в които има нужда от още информация.

Съдържанието на Предварителната ОВЗ

2.3 Препоръки и съвети

- Направете ясно представяне на целите на предложението и на **проблема**.
- Опишете, и когато е възможно, дайте количествено измерване на **риска** (т.е. на проблема, който ще се адресира).
- Идентифицирайте нормативните и ненормативните алтернативни варианти, в това число обсъдете и базисния вариант **да не се прави нищо**.¹⁴
- Вземете предвид „за” и „против” за всеки вариант и тяхното вписване в **съществуващите нормативни изисквания** за съответния сектор.
- Определете кой ще бъде засегнат, включително **засегнатите бизнес сектори**.
- Идентифицирайте всякакви възможни проблеми, свързани с **равенството и справедливостта**.¹⁵
- Проучете какво вече се знае за **разходите и ползите**.
- Набележете всякакви потенциални **нежелани последици**.¹⁶
- Определете **въздействията на разпределението**.¹⁷
- Опитайте се да установите пазарите, които могат да бъдат засегнати и набележете потенциалните **проблеми, свързани с конкуренцията**.
- Помислете как да се гарантира **спазване**¹⁸ на предлаганото законодателство и дали **преглед**¹⁹ на това как то работи е необходим.

Ранни/неформални консултации

2.4 Ранните консултации могат да спомогнат за получаване на информиран поглед за рисковете и възможностите и широка представа за възможните разходи и ползи. Те не са заместител на разширените консултации, които се правят на следващ етап от процеса на разработване на предложението, но следва да допринесат за провеждането на по-ефективни разширени консултации. Следва да се има предвид, че ОВЗ трябва да е **пропорционална** на очакваното въздействие от предложението. Ако се очаква предложението да засегне само няколко фирми, много фирми в минимална степен или ако разходите и ползи е вероятно да са малки, ОВЗ може да бъде доста кратка. Когато, обаче, се очаква въздействието да е съществено, ще са необходими повече данни и дълбочина на анализа.

2.5 Хората от държавната администрация, които трябва да бъдат включени в консултациите:

- Агенцията, отговаряща за малките и средните предприятия²⁰ - с нея следва да бъдат

¹⁴ **Do-nothing base case/option**

¹⁵ **Issues of equity and fairness**

¹⁶ **Unintended consequences**

¹⁷ **Distributional impacts**

¹⁸ **Compliance**

¹⁹ **Review**

²⁰ Службата за малкия бизнес (the Small Business Service) във Великобритания е специализиран орган, с който е задължително да бъдат консултирани в началната фаза на ОВЗ всякакви предложения, за които се очаква да окажат въздействие върху малкия бизнес.

консултирани в началната фаза на ОВЗ всякакви предложения, които биха имали въздействие върху малкия бизнес;

- Комисията, отговорна за защита на честната конкуренцията²¹ (по отношение на потенциалните въпроси относно конкуренция и/или въпроси на потребителите);
- други лица, участващи във вземането на решения - такива, които отговарят за съответната индустрия или сектор, администрацията, отговаряща за прилагане на законодателството и представителни структури;
- вътрешноведомствени икономисти и статистици;
- Министерството/Агенцията за наука и технологии²², което може да даде научни становища при разработването на предложението.

2.6. Като част от ранното сондиране, следва да се започне с извършване на Фаза 1 от **Теста за въздействието върху малките фирми**. В зависимост от естеството и от потенциалните разходи за предложение, следва да се помисли и за включване на външни експерти на ранен етап.

2.7 Ранното сондиране може да алармира за съществуването на опасност и други групи да бъдат засегнати от предложението. Като общо правило препоръчва се да се направят срещи с малки групи от **независими експерти**, или с лицата, работещи в съответния сектор, както и с **големите представителни организации**²³. Не следва да се забравят неправителствените организации. Изобретателността при избора на субектите, с които ще се проведе консултирането и ранното консултиране може да е от помощ при идентифицирането или избегването на всякакви **нежелани последици** и при идентифицирането на **вариантите - алтернативи на нормативното регулиране/ законодателство**.²⁴

2.8 Ранните неформални консултации могат да допринесат за **по-добри формални консултации**, тъй като отделните варианти на предложението ще са разработени, на базата на **доказателства и данни от заинтересованите страни**.²⁵ Това може да е особено полезно, ако никой от екипа, разработващ предложението няма опит в конкретния търговски/бизнес сектор (и), който е вероятно да бъде засегнат от предложението. Освен това, следва да се има предвид, че ако избраните заинтересовани страни чуват за предложението за първи път в момента, в който получават документа за формални консултации, може да имат усещането че решенията са вече взети.

Оценка на риска²⁶

2.9 Съществува връзка между оценката на риска и описание на целите на предложението.

В раздела **Цели на предложението**²⁷ следва да се опише това, какво се очаква да се постигне след приемането на предложението, какви ефекти то ще има и върху кого - например намаляване на кражбите на моторни превозни средства с "X" или намаляване наполовина замърсяването на въздуха от производството на продукт „У”.

²¹ Office of Fair Trading във Великобритания

²² Office of Science and Technology

²³ Umbrella organisations

²⁴ Alternatives to legislation

²⁵ Evidence from stakeholders

²⁶ Considering the risk

²⁷ Policy Objectives

В Раздела **Оценка на риска**²⁸ следва да се обясни и където е възможно да се дадат количествени критерии относно проблема или риска, който предложението се опитва да реши - например мащаба на кражби на коли и на свързаните с тях разходи на застрахователите, полицията и други. Определянето на проблема по този начин ще улесни оценката на ползите, произтичащи от предложението.

2.10 Често се предлагат, насочени към справяне с рисковете за околната среда, потребителите или безопасните и здравословни условия на труд. Оценката на риска включва идентифициране на опасностите или на ситуацията, при която определени обстоятелства водят до увреждане (например колко често това се случва в даден период) или вероятността това да се случи (например 1 път на 1000 за една година). В такива случаи оценката на риска може, например да отчита броя на хората, които умират от електрически ток (вредата) в резултат на продажбата на опасен продукт (риска) и ако през последните 10 години има 20 отчетените смъртни случаи в резултат от употребата на този продукт, рискът може да бъде оценен като 2 смъртни случая на година. Понякога, обаче, може да се окаже трудно или невъзможно да се определи риска количествено. Но вие трябва във всички случаи следва да се използват качествени данни, както и да бъдат давани примери за проблема, който се цели да бъде разрешен. Оценка на очакванията за проявата на риска следва да се отнася за определен период от време, обикновено една година. Може да се наложи да се прецени каква е вероятността рискът да се увеличава или намалява с течение на времето. Понякога е необходимо рискът да се прецени за по-дълъг период от една година, например при работа с радиоактивни субстанции.

2.11 Понякога предложенията за регулиране са предназначени за справяне със ситуация при която има някаква неефективност, а не конкретна вреда, както по горе. Например, предложението може да предвижда създаването на единен регулаторен орган за дадена област, в която по-рано е имало няколко различни органи. В тези случаи е важно в раздела за риска да се опише и представи количествено актуалната ситуация по отношение на разходите и тежестите за фирмите и да се отбележи защо тя е неефективна. Това ще спомогне да се направи оценка на **допълнителните** ползи от предложението, които се очаква да бъдат реализирани впоследствие.

Идентифициране на вариантите

2.13 Винаги следва да се идентифицира широка гама от варианти, включително **варианти-алтернативи на нормативното регулиране**, както и този "**да не се прави нищо**".²⁹

2.14 Дори и да има за регулиране, който се приема за безспорен фаворит изключително важно е да се приемат всякакви предложения, а и от самите консултации често могат да се съберат нови доказателства/данни от заинтересованите страни, които не са били известни до момента. Когато общата посока на регулиране³⁰ е вече предопределена (например при транспонирането на европейски директиви), акцентът следва да бъде поставен върху приемането на най-ефективното решение за регулиране в рамките на предлаганото от директивата общо разрешение, като се вземат предвид и

²⁸ Risk Assessment

²⁹ 'Do nothing'

³⁰ Broad policy direction

възможностите за неприсъединяване или неприемане на това общо разрешение, както и за избягване на „позлатяването“³¹.

2.15 Винаги следва да се обяснява как всеки от вариантите би допринесъл за постигане на целта на регулирането. Например, "Постигането на споразумение за намаляване на употребата на веществото ХХХ от х% през следващите три години се очаква да доведе до намаляване наполовина на неговото използване от производителите, от оттам до намаляване на половина на броя на смъртните случаи предизвикане от него." Винаги следва да се държи сметка за това, как всяко от предложенията се вписва във вече **съществуващи изисквания**³² и как се отнася към задълженията на тези, които се очаква да бъдат засегнати от тях. Може да се наложи провеждането на допълнителни консултации за да се гарантира, че са били взети предвид всички относими изисквания, включително и други предложения които са в процес на обработка³³ и които биха засегнали същия сектор или производство.

2.16 При всеки вариант, следва да се мисли за рисковете, свързани с неговото прилагане. Следва да бъдат обсъдени ключовите предположения стоящи в основата на всеки от вариантите³⁴, сценариите при които тези предположения може да се променят или да не са вече валидни и последиците от това. Например, ако резултатът от един от вариантите за регулиране зависи от въвеждането на определена ИТ система от всеки от адресатите, какво ще се случи ако въвеждането на тази система се забави? Ако предвидената санкция за това е глоба, която цели да промени поведението, какъв би бил резултата ако хората просто решат да платят глобата вместо да променят поведението си. На този етап от ОВЗ, тук следва единствено да се очертаят всички потенциални рискове и да се направи общо заключение за тяхната вероятност и значимост. Ако обаче има голяма вероятност от осъществяването на определен риск и последиците от него са достатъчно сериозни, следва да се помисли върху преработване на вариантите, което да доведе до намаляване на този риск.

Алтернативи

2.17 **Не следва да се забравя, че законодателство може да не е необходимо.**

Алтернативи на нормативното регулиране са:

- да не се прави нищо;
- саморегулиране;
- съвместно регулиране;
- информационни и образователни кампании (например етикетиране на продуктите или медийни кампании);
- финансови стимули (напр. данъчни стимули или утежнения или ценови контрол);
- разрешителни режими на разменни начала;
- гаранционни споразумения³⁵;
- медиация и посреднически;
- означения за качество;
- препоръчителни схеми;

³¹ Gold plating

³² Fit with any existing requirements

³³ In the pipeline

³⁴ Key assumptions underlying each option

³⁵ Например схемата на Асоциацията на британските туристически агенции схема (the Association of British Travel Agents scheme)

- представителни органи³⁶;
- схеми за оценка преди пускането на пазара (например регистрация, сертифициране и лицензиране);
- мерки за спиране от продажба след пускането на пазара (например забрани, изтегляне от пазара, отнемане на лицензията и 'отрицателно' лицензиране³⁷);
- харти за услуги;
- кодекси за поведение/практика;
- стандарти (напр. доброволни и регулативни, такива обвързани с резултатите или препоръчителни);
- други механизми (например публични информационни регистри, задължителни одити и схеми за осигуряване на качеството) и
- омбудсмани.

2.18 Не следва да се забравя и това, че един вариант може да включва и други конкретни специфики като например забавяне на изпълнението, освобождаване на малките предприятия от задължението за спазване новите правила, намаляване на обхвата на предложението или предвиждане на различни начини за привеждане в изпълнение на новите правила.

2.19 Винаги трябва да се провери дали проблема, който се стремим да разрешим, не може да бъде разрешен чрез използване на съществуващите норми или правомощия, а не чрез въвеждането на нови. Така например, ако проблемът очевидно произтича от липсата на конкуренция, трябва да се помисли дали разрешението му не би се постигнало чрез сезиране на Комисията за защита на конкуренцията или на специализирания за съответния сектор регулатор.³⁸

Сънсетинг³⁹ и преразглеждане

2.21 Сънсетинг е способ, който гарантира, че законодателството се преглежда и е актуално на действителността и че не е оставено да действа след като е постигнало своята цел. Той позволява на един закон да се самоотмени след изтичането на определен срок, освен ако нещо специфично не се направи или случи, което да го запази в сила. Този способ може да се прилага за един цял закон или само за определени норми или правомощия. Още на ранен етап от разработване на предложенията, следва да помисли дали може да бъде използване способа сънсетинг.

Примери, при които сънсетинг може да е подходящ в случаите на:

- правила, приети при спазване на **принципа на предпазливостта**⁴⁰, когато са налице съществени научни колебания и събирането на повече информация може да доведе до различно решение;

³⁶ Например Съветите за обществено здраве във Великобритания (Community Health Councils)

³⁷ 'negative' licensing

³⁸ **Наредби за регулаторна реформа (Regulatory Reform Orders)**

2.20 Наредби за Регулаторна Реформа могат да се използват за реформиране на съществуващото първично законодателство. Те трябва да съдържат мерки, насочени към опростяване или реформиране на законодателството, за да се намалят тежестите оказващи влияние върху бизнеса, публичния сектор и доброволческия сектор, благотворителни организации или физически лица.

³⁹ **Sunsetting**

⁴⁰ **The precautionary principle.** Принципът на предпазливостта или предпазливият подход гласят, че ако има подозрения за съществуващ риск от това, че дадено действие или политика ще причинят вреди на обществото или на околната среда, в условията на липса на научен консенсус за тяхната вредност,

- уредба, която е в отговор на конкретна кризисна ситуация или на медиен или обществен натиск;
- мерки, насочени към специфична група пазарни условия или даващи превес на регулиране на икономиката, което отпада след като пазарите бъдат развити;
- мерки, при които събитията или технологии са бързопроменящи се;
- мерки, включително специфични изисквания, които може да се окажат остарели и неактуални;
- мерки, предприети в условията на сериозна опозиция;
- мерки разширяващи правомощията на държавата или ограничаващи гражданските права и свободи и
- резервни правомощия, които може никога да не бъдат използвани или органи, които се създават в момента, но на които не се дават веднага правомощия да вършат нещо.

Преразглеждане⁴¹

2.22 Когато сънсетингът е неприложим може да се помисли за механизъм за преразглеждане. ОВЗ следва да дава подробности, включително такива относно това дали преразглеждането на дадена нова уредба да се предвиди нормативно (например, като задължение заложено в нормативен акт) или по-скоро да бъде заложено като поемане на политически ангажимент, че ще бъде правено на всеки няколко години.

Равенство и справедливост

2.23 Въпроси, свързани с равенството и справедливостта възникват в няколко различни ситуации. Те могат да са както положителни (например, предложението подпомага възрастните хора по някакъв начин) така и отрицателни (например, предложението ще доведе до намаляване на доходите на по-бедните слоеве от обществото). Поначало, в този раздел трябва да очертаят важните и положителни и отрицателни аспекти на предложенията и по-специално онези, които могат да засегнат една група повече от друга.

2.24 Въпросите, свързани с равенството и справедливостта понякога са очевидни, когато, например предложението въздейства на една определена група от хора (например възрастните хора, етнически малцинства, хората с увреждания) или бизнеса или когато ползите са за една група, а разходите са за друга, различна от първата. Понякога, обаче, те може да не са така очевидни и затова неформалните консултации са така важни, за да установят къде точно попада въздействието. Освен това следва да бъде гарантирано, че избрания вариант на регулиране не създава създава нови уязвими групи поради недоглеждане или по невнимание.⁴²

Анализ на ползите и разходите от предложението

тежестта на доказване пада върху тези, които предприемат действието. За първи път този принцип е възприет и признат в Световната харта за природата, приета от Генералната асамблея на ООН през 1982. Той е въздигнат още повече като принцип на Конференцията в Рио, посветена на околната среда и развитието от 1992. Възприет е и от ЕС в Съобщение на комисията относно принципа на предпазливост 2.2.2000 от 2000 година.

⁴¹ **Review**

⁴² 2.25 Комисията за расово равенство във Великобритания работи с обществени организации, бизнес организации и организации от всички сектори за популяризиране на политиките и практиките, осигуряващи равно третиране на всички.

2.26 В тази част на помощ следва да се притекат икономисти или икономически съветници за анализ на разходите и ползите. Може да има нужда от намесата и на технически експерти или консултанти в специализирани области, като например учени в социалната сфера и статистики.

2.27 Анализът на ползите и разходите от едно предложение е централен аналитичен компонент на ОВЗ. Има се предвид онзи очакван поток от ползи, които ще произтекат от приемането на предложението за регулиране, който може да оправдае разходите, които ще бъдат наложени на бизнеса, или други сектори на икономиката и обществото. Целта на анализа е да се определи дали разходите са пропорционални на очакваните ползи.

2.28 Следователно анализът на очакваните ползи е един от най-съществените аспекти на ОВЗ. Но също така е една от частите, която получава най-малко внимание. Не може автоматично да се предположи, че ползите надвишават разходите и затова не е необходимо те да се оценяват.

2.29 Оценяването на ползи често е трудно. Например, ако ползите са от екологичен или социален характер не винаги може да им се сложи просто етикетче с цена. Въпреки това, без анализ на разходите и ползите, лицето от чиито подпис зависи по-нататъшното придвижване на предложението може да не го подпише защото не разполагат с необходимата информация относно ползите и разходите от него.

2.30 Когато едно предложение има преразпределителни въздействия⁴³, наричани още „трансфери“, уместно е те да бъдат обсъдени от потребителите и държавата.

Тук трябва много ясно да се подчертае, че става въпрос за трансфери, които не се считат за икономически разходи или ползи, тъй като при тях един сектор придобива нещо за сметка на друг, който губи. Те може да влияят върху разпределението на приходи или на икономически възможности⁴⁴, а при предложенията с преразпределителен ефект тези две неща представляват основната част от разходите и ползите. Например ако една политика предвижда въвеждането на данък върху замърсяването може да се посочи, че това е разход за бизнеса. От друга страна, трябва много ясно да се подчертае, че това е просто трансфер от бизнеса към държавата и че приходите от данъка ще бъдат разходени от него или ще запълнят приходите от намаляването на данъци в други сфери. Въпросите свързани с преразпределението следва общо да бъдат засегнати в частта от ОВЗ, посветена на **равенството и справедливостта**.

2.31 Идентифицирането на **засегнатите бизнес сектори**, (включително на НПО), броят и размера на фирмите (от гледна точка на заетост и оборот) е от решаващо значение при извършването на предварителната оценка за въздействието на вашето предложение върху бизнеса. Тук следва да се мисли за проблема/риска, който се опитваме да разрешим и оттам, кои продукти и/или услуги ще бъдат засегнати. Не следва да се забравят неформалните консултации и събирането на всякакви гледни точки. Следва да

⁴³ Redistributive impacts

⁴⁴ opportunity in the economy

се направи отделен анализ на разходите и приходите за **различните производствени сектори**, видове и размери бизнеси, включително и малкия бизнес.

Устойчиво развитие⁴⁵

Точният анализ на ползите и разходите би имал съществен принос към **устойчивото развитие** като цяло. Той изисква да се направи съпоставка на предложението с очакваните икономически, екологични и социални последици. В много случаи, предложението може да има преки икономически, екологични и/или социални последици, които могат да са във формата както на ползи така и на загуби. Може да има и косвени последици, които следва да бъдат предвидени.

2.32 При оценяването на разходите и ползите, следва да се внимава да бъдат включени само онези от тях, които биха възникнали като допълнение към разходите и ползите, които биха възникнали ако не се прави нищо. Това ще спомогне да се прецени дали предложението е действително по-полезно, отколкото ако не се прави нищо.

2.33 Трябва да се направи оценка на рисковете, разходите и ползите за всеки от вариантите, като е необходимо да се изследва какво вече се знае за всяка от тях.

2.34 Възможно е да съществува предчувствие илви предугаждане относно това какво би било въздействието на предложението, което предчувствие да е основано на:

- познания в сферата;
- информация и идеи от колеги, включително икономисти;
- правени вече изследвания в същата или близка област, както и

- информация от неформални контакти с други министерства, външни организации и фирми.

2.35 Следва да се положат необходимите усилия за да гарантира, че се борави с най-добрите налични данни и се говори максимално конкретно при прогнозирането на разходите и ползите, включително използват се диапазони от числа, когато има колебания, за да се избегне фалшива точност⁴⁶. Преди всичко не следва да се забравя принципа на пропорционалност⁴⁷, т.е., когато се очаква въздействието да е малко, анализът на разходите и ползите не трябва да е голям. Това ще спомогне ОВЗ да стане ефективно средство за информиране на процеса на вземане на решения. В допълнение, всяко от предположенията трябва да е изцяло изписано и представено.

Оценка на ползите

⁴⁵**Устойчивото развитие** (Sustainable development) е модел на използване на ресурсите, при който едновременно с удовлетворяването на човешките нужди има за цел опазването на околната среда, което ще гарантира че тези нужди ще бъдат задоволявани не само в настоящето, но и при бъдещите поколения. Понятието за устойчиво развитие концептуално може да бъде разделено на три съставни части: екологична устойчивост, икономическа устойчивост и социалнополитическа устойчивост. Съвременна проекция на този модел се съдържа в Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж Европа 2020, която най-общо е посветена на триадата икономика, околна среда и общество.

⁴⁶ spurious accuracy

⁴⁷ the principle of proportionality

2.36 От съществено значение е да се установи връзката между ползите и рисковете. Частта от ОВЗ, посветена на рисковете следва да съдържа ясно описание на природата на проблемите, които се адресират тяхната степен и мащаб. Този раздел ще определи степента на ефективност на всеки от предлаганите варианти да разреши тези проблеми. На това място е задължително включването на икономист в ОВЗ.

2.37 На първо място, следва да се определи вида на организациите и/или физическите лица, които вероятно биха имали полза от предложението и да се направи прогноза за техния брой. След това може да се направи по-широко описание на това, как точно те биха имали полза, например от по-чиста околна среда, по-добро здравеопазване, по-безопасно работно място, подобряване на хигиената на хранене и т.н.

2.38 Пълният спектър от потенциални ползи от предложението следва да бъде взет предвид, включително **социални и екологични**. Оценяването на тези ползи не е просто и еднозначно, въпреки че съществуват редица техники, които могат да ви дадат оценка за определени случаи.

2.39 Като цяло, оценяването на ползите може да се окаже трудно на всеки един етап, въпреки че съществуват различни начини то да се направи. Може да се окаже невъзможно да се изчислят ползите с точност в началния етап. Въпреки това, трябва да се даде поне обща прогноза за тяхната стойност, като например се каже, че "Ползите могат да бъдат от порядъка на десетки милиони лири". Ако това също е невъзможно, следва да бъде направен опит а се даде някаква представа за величина, като се направи количествено представяне на основните въздействия - например обща идея за броя на избегнатите увреждания, брой/мили от реки в по-добро екологично състояние, брой на заетите лица, имащи по-добри работни условия и т.н. По принцип, до там докдето е възможно следва да се представят количествени данни, а там където е невъзможно това следва да се направи подробно качествено описание.

2.40 Също така е важно да се видят потенциалните **динамични ползи**⁴⁸ от регулирането. Дадена нова правна уредба може да се окаже, че насърчава иновациите или по-ефикасните инвестиции от фирмите, които удовлетворявайки новите нормативни изисквания реализират икономии (например от по-голяма производителност на ресурси) и повишават на производителността и конкурентоспособността на сектора като цяло. Възможно е да се окаже много трудно да се даде количествена оценка на тези ползи тъй като може да съществува голяма несигурност около тяхното бъдещи, но където е уместно вероятността от тяхното слручване следва да се спомене и да се представят надеждни доказателства покрепящи твърдението за това какви биха били динамичните ползи.

2.41 Когато едно предложение има **разпределителни въздействия**, трябва да се вземат под внимание включените в него трансфери. Важно е да се направи разграничението дали идентифицираните ползи не са ползи за икономиката като цяло, защото предвижданите приходи за един сектор от икономиката ще са нищо друго освен разходи или загуби за някой друг сектор от икономиката. Пример за това е увеличаването на социалните осигуровки или увеличаването на продажбите в един сектор за сметка на друг. Тук следва да бъде отбелязано преразпределянето на

⁴⁸ dynamic benefits

приходите или на икономическите възможности вследствие на предложението. Този елемент е също важно въздействие на предложението.

2.42 Ако бъдат установени потенциални **рискове, свързани с различните варианти**, следва да се помисли как те се отразяват на ползите. Трябва да се помисли за базисните предположения⁴⁹ и как описаните промени биха могли да ги засегнат и оттам да повлияят на ползите. Например, ако е налице риска, че един нов данък няма да промени поведението на задължените лица, може основателно да се предположи, че ползите от варианта на предложение, предвиждащо приемането на този данък ще са малки. На този етап е достатъчно, да се мисли за тези рискове в следния по-общ план – размер на предлаганите промени, съотнесен към очакваните резултатите.

Оценка на разходите

2.43 На първо място, следва да се определи вида на организациите и/или физическите лица, които е вероятно да бъдат засегнати от предложенията и и да се направи прогноза за техния брой. По отношение на бизнеса и неправителствените организации следва да бъдат идентифицирани вида дейности, които те ще трябва да предприемат и вероятните промени в поведението им - например, допълнително обучение, запознаване с новата материя, закупуване на оборудване, промяна на работни практики, промяна на производствени процеси, събиране на информация, отчитане на правителството и т.н. Следва да се помисли затова колко време ще им е необходимо за това, колко служители ще бъдат засегнати и колко ще струва оборудването. На базата на вече установения брой на засегнати фирми и неправителствени организации следва да се направи прогнозна оценка на разходите или поне да се даде общия поряък за тяпната стойност – например " Очаква се разходите да бъдат от порядъка на няколко милиона паунда". Когато това е невъзможно, трябва да се даде представят количествени данни дотам докъдето е възможно, а след това да се даде подробно качествено описание на елементите, които не могат да бъдат измерени количествено.

2.44 **Динамичните ефекти**⁵⁰ от една нова правна уредба, влияеща върху развитието на пазара на стоки и услуги (включително непредвидените последици/непреките разходи) може също да се окажат важни. Например, правната уредба която налага тежко бреме върху фирмите във Великобритания може за нещастие да засегне решенията отнасящи се до производството, инвестициите и иновациите и може да има вреден ефект върху конкурентоспособността в по-дългосрочен план и върху производителността на сектора. Това следва да се има предвид. (Забележка: Важно е да не се бъркат "конкурентоспособност" с "конкуренция". Конкурентоспособността се отнася до способността на всички фирми в даден сектор да се конкурират с равни на тях фирми от близки сектори, докато конкуренцията означава възможността фирмите в рамките на един сектор да се конкурират помежду си и оттам какви ще са последиците за потребителите. Неблагоприятните въздействия върху конкуренцията трябва да се отбележат в раздела от ОВЗ, посвете на конкуренцията). В други случаи, като данъчния кредит при заплатите във Великобритания например, динамичните ефекти следва да са положителни, тъй като повече хора биват насърчени да стоят на или да влязат на пазара на труда и така те помагат на растежа на икономиката.

⁴⁹ underlying assumptions

⁵⁰ dynamic effects

2.45 Понякога е трудно да се установи дали едно предложение има нежелани последици⁵¹. Ранните консултации със заинтересованите страни могат да спомогнат те да бъдат установени на ранен етап.

2.46 При анализа на разходите, на възможностите за спазване⁵² на намото законодателство и на въздействието върху бизнеса, потребителите и други крайни потребители, трябва да се вземе под внимание и въздействието на предложението върху **електронна търговия**⁵³. Следва да се избягват неоправдани тежести за електронната търговия и да се преценява въздействието на предложението от гледна точка конкурентноспособност на държавата за електронна търговия в международен план. Не следва да се забравя, че операторите в електронната търговия са изключително мобилни и могат лесно да се установяват извън страната, ако разходите станат твърде високи.

2.47 Директивата на ЕС и принципите за електронната търговия може да са от полза при оценяването на въздействието, което местни, национални, европейски и други международни политически решения и законодателни предложения, могат да имат върху електронната търговия.

2.48 Ако бъдат установени някакви потенциални **рискове**, свързани с различните варианти, трябва да са помисли за тези рискове биха повлияли на разходите, описани в ОВЗ. Трябва да се преразгледат и основните предположения и начина, по който очакваните промени от приемането на новата правна уредба могат да им повлияят, оттам да засегнат и разходите. Например, ако успехът на предложението зависи от разработването на време на дадена информационна система, може да сметено, че това е толкова важно, че следва да бъдат удвоени разходите за нея за да се гарантира, че тя ще е разработена на време. На този етап е достатъчно, да се мисли за тези рискове в следния по-общ план – размер на предлаганите промени, съотнесен към очакваните резултатите.

Други разходи

2.49 ОВЗ следва да служи като гаранция, че предложенията няма да наложат несъразмерни разходи. Затова в раздела **Други разходи**, трябва да се идентифицират и (доколкото е възможно) да се определят количествено разходите за сектори различни от бизнеса и неправителствените организации. Затова следва да се помисли за разходите за:

- потребителите/хората - например общественото здраве и ефекти свързани с безопасност, престъпност и образование;
- публичния сектор (централна и местна власт) - например разходите за разработване на законодателство, привеждане в изпълнение, наблюдение, както и отговаряне на други изисквания, които предложението налага, и
- на икономиката в широк смисъл - например въздействието върху околната среда.⁵⁴

⁵¹ unintended consequences

⁵² compliance

⁵³ e-commerce

2.50 Правителството (на Великобритания) има открито деклариран ангажимент за постигане на устойчиво развитие, така че важно е и това, когато се разглеждат другите разходи, да се установи точния размер на приноса, който предложението ще има за икономическото, социално и екологично развитие.

Разпределителни въздействия

2.51 Понякога, както вече беше посочено, някои или всички ефекти от едно предложение може да са преразпределителни по природа, променяйки разпределението на доходите и възможностите, което не води до печалба или загуба общо за икономиката. В тези случаи, един сектор от икономиката ще претърпи загуби и ще направи разноси в резултат от предложението, а друг сектор ще получи ползите. Така въздействията се изразяват просто в трансфери, разбирани като размествания. Въпреки това преразпределителният елемент е важен ефект на всяко предложение. Ако в раздела за ползите е било отчетено такова разместване в ползите, кореспондиращото им разместване при разходите следва да бъде отбелязано тук.

2.52 Този раздел е място за обсъждане на последиците от "втори ред"⁵⁵. Разделът за основните разходи трябва да описва разходите от гледна точка на въздействието. Въпреки това, ако говорим за една фирма, например, възможно е тези разходи да бъдат пренесени на потребителите или други фирми във формата на по-високи цени, което да има съответните разпределителни последици – тези последици трябва да бъдат отбелязани тук, без да се включват в калкулацията на нетните въздействия.

Препоръки и съвети

2.54 Трябва да са налице доказателства в подкрепа на преценката на разходите и ползите. Може да се окаже достатъчно да бъдат приети прогнозите за разходите от фирмите и бизнес организациите, когато са в едни и същи граници. Трябва да се гарантира, че едни и същи критерии за доказателствена стойност биват прилагани спрямо всички източници на информация, което следва да бъде описано в ОВЗ.

Много е важно да сме честни и открити при наличието на каквото и да е колебание във връзка разходите и ползите, при което за попълване на празнотите следва да се обърнем към консултираните лица и групи.

2.55 Не следва да се забравя, че анализът в ОВЗ се опитва да оцени допълнителните разходи и ползи, свързани с предложението. Освен това, следва да сме наясно с всяка **свързана или действаща в същата сфера правна уредба**⁵⁶, която вече е в сила спрямо организациите и физическите лица, които е вероятно да бъдат засегнати от настоящото предложение. Това трябва да бъде анализирано в ОВЗ.

2.56 При анализа на ползите и разходите, ползите за фирмите и неправителствените организации следва да бъдат отделно разгледани от описанието на въздействията върху останалите групи.

Разходи за предложението и разходи за неговото привеждане в изпълнение⁵⁷

⁵⁵ 'second-order' effects

⁵⁶ related or overlapping regulations

⁵⁷ Policy/implementation costs

2.57 Разходите трябва да бъдат разграничени на **разходи за предложението** и **разходи за неговото привеждане в изпълнение**. Така ще може да бъде установено дали става въпрос за „бюрократизъм”⁵⁸ или за „разходи за спазване”⁵⁹.

■ **Разходи за предложението** – това са разходите, които произтичат от самите предписани промени, с които се преследва постигането на целите на предложението (например разработване и монтаж на катализатори за постигане на целта - намаляване на замърсяването, закупуване на каски за намаляване на броя на смъртните случаи на работното място).

■ **Разходи за привеждане в изпълнение** – това са разходи, които произтичат от въвежданите с предложението правила за контрол и мониторинг, от това че персонала трябва да бъде запознат с новите изисквания или от вътрешно-административни промени които трябва да се направят за улесняване или гарантиране на спазване на новата уредба (например цената за преминаване през целия процес на одобрение, доказващ, че катализаторът отговаря на законовите изисквания, лицензионни такси или създаване на нов уеб сайт).

Анализ на конкуренцията

2.59 Всяка ОВЗ трябва да включва анализ на конкуренцията. Първата стъпка е да се приложи **филтър-теста за конкуренция** спрямо всеки от вариантите. Той се състои от девет въпроса, които изискват отговори с „да” и „не” и трябва да се направи възможно най-рано. Това ще ви помогне да се идентифицират всички последици, неблагоприятни или благоприятни за конкуренцията, и да определите дали е необходимо да правите **кратък** или **подробен анализ** в извършваната частична ОВЗ.

Резултати от филтър-теста

(А) Опростена оценка на конкуренцията

Когато във филтър-теста отрицателните отговори (тези с "не") са повече отколкото положителните отговори (тези с "да") това показва, че е вероятно предложението да има малък или никакъв ефект върху конкуренцията. Най-общо в този случай ще бъде достатъчно резултатите от филтър теста да се изпишат в частичната ОВЗ без да се извършват подробен анализ на ефектите върху конкуренцията.

Изложението на резултатите следва да:

- описва засегнатия пазар/и;
- обобщава характеристиките на всеки пазар, и
- съдържа ясно становище относно очакваните положителни и отрицателни ефекти върху конкуренцията за всеки вариант с разясняване на обяснение на аргументите към отговорите на деветте въпроса.

Изложението не следва да възпроизвежда таблицата за оценка на резултатите от филтър-теста.

⁵⁸ **‘red tape’** (букв. от англ. – червена лента) – Използва се като синоним на бюрократизъм. Определя се като неотклонимо или механично придържане към бюрократични правила и регламенти, особено такива свързани с ненужни документи. Произходът му се свързва с факта, че Правни и официални документи в Англия още от 16-17 век и и до днес след като бъдат сгънати или увити биват завързвани най-отгоре с червена лента.

⁵⁹ **‘compliance’ cost**

(Б) Подобен оценка на конкуренцията

Когато във филтър-теста положителните отговори (тези с "да") са повече отколкото отрицателните отговори (тези с "не") това показва, че съществува потенциал за значително въздействие върху конкуренцията. В този случай на по-късен етап, ще се наложи извършването на подробен анализ на ефектите върху конкуренцията при засегнатите от предложението пазари и изготвяне на подробна оценка, която да бъде включена в частичната ОВЗ преди консултациите. На етапа на предварителната ОВЗ ще бъде достатъчно, да се опише накратко очакваното значително въздействие върху конкуренцията. Ще трябва да се включат икономисти, за да предоставят помощ за анализа на конкуренцията и за изготвянето на подробна оценка.

Тест за въздействието върху Малки фирми

2.61 Малките предприятия имат голям принос за здравето на икономиката и за разнообразието от възможности в обществото.⁶⁰ Те имат най-различни форми и размери: от бързоразвиващи се стартиращи фирми до "лайфстайл" бизнеси и социална предприятия, от еднолични търговци и микропредприятия до компании с много служители. Техните мотивация, амбиции и тревоги са толкова важни за успеха колкото и финансиращите ги структури. Правителството и неговите партньори, трябва да ги разбират и да полагат сериозни усилия за да им помогат.

2.62 Повечето предложения, които биха повлияли на бизнеса биха имали въздействие и върху малките фирми, както пряко така и косвено. Тестът за въздействието върху Малки фирми е неразделна част от процеса на ОВЗ.

Ако предварителното очакване е, че предложението няма да има въздействие върху малките фирми, това предположение трябва да се провери чрез неформална дискусия с достатъчен брой малки фирми или с представителна извадка.

Етап 1

2.63 **Първият етап** от теста включва предварително сондиране на поредица от възможности с малките фирми. Това може да даде ранно предупреждение за възможни нежелани последици и да послужи като индикация относно това дали предложението е вероятно да бъде оспорвано. Направените дотук констатации следва да бъдат отразени в предварителната ОВЗ. Това ще улесни вземането на решението дали следва да се пристъпи към 2-ия етап на теста – консултация изследваща по-подробно вариантите и как те биха могли да бъдат създадени който представлява част от частичната ОВЗ.

2.64 Когато се събират мнения за малкия бизнес и се извършва Теста за въздействие върху малките фирми не слеза да се забравя, че фокус групите и разговорите лице-в-лице са често по-добрия избор от писмените отговори. Направените отгук констатации следва да бъдат включени в частичната ОВЗ.

Резултати от етап 1:

(А) Незначително въздействие

Ако в рамките на дискусиите от етап 1 се установи, че въздействието върху малкия бизнес вероятно ще бъде малко, просто трябва да се изясни със съответния държавен орган (Службата за малък бизнес „Small Business Service” във Великобритания) за това какви формулировки следва да се включат в частичната ОВЗ.

⁶⁰ Има над 3.7 милиона малки предприятия, в които работят 12.5 милиона човека във Великобритания.

(Б) Значително опростено въздействие

Ако очакваното въздействие е значително, но лесно за оценяване може да се проведете 2-ия етап – дискусии по телефона.

(В) Значително и сложно въздействие

Ако се очаква въздействието да е значително и по време на обсъжданията от етап 1 се е очертала сложна картина за 2-ия етап следва да се организират фокус групи/панели, за да се проучи в детайли кои варианти трябва да се разработят.^{61 62}

ГЛАВА 3

ЧАСТИЧНА ОВЗ

3.1 Частичната ОВЗ се основава на и надгражда предварителната ОВЗ.⁶³ Тя също така да трябва придружава официалните консултации. Тя трябва да бъде обогатена с информация от дискусии, събиране на данни и неформални консултации. Към момента на нейното извършване, разработването на вариантите за регулиране и представянето на намеренията как ще се постигне спазване на новата правна уредба и как ще се извършва мониторинг върху него трябва да са приключили. Прецизирането на прогнозите за разходите и ползите от предложението също следва да е приключило.

Рискове

3.2 Разделът относно рисковете ще се основава и ще надгражда оценката на риска в предварителната ОВЗ. Той обаче ще представя по-подробен и по-точен количествено определен анализ на риска и вредите, които предложението се опитва да реши.

Варианти

3.3 Вариантите за решение на проблема ще включват тези от предварителната ОВЗ, които все още се приемат за реализуеми и в по-нататъшна работа. Няма пречка някои от отхвърлените преди варианти сега да бъдат върнати обратно за разглеждане като следва да се обясни какво налага това. Вариантите също така може да включват и по-подробни елементи на предложението - например, кога то може да влезе в сила, дали освобождаването от задължението за прилагане на предлаганата уредба на малките фирми би било подходящо, различните методи за привеждане в изпълнение и т.н. Вариантите следва да бъдат представени по начин, разбираем за обикновения човек.

⁶¹ *Постигането на споразумение с министрите (във Великобритания)*

2.65 *Всичко свършено до момента по ОВЗ ще служи като информация за вашето предложение до министрите. Вашата предварителна ОВЗ следва да бъде включена в предложението.*

⁶² *Какво е малка фирма? (във Великобритания)*

Дефиницията на малка фирма е:

- такава с по-малко от 50 работници и служители, както и
- не повече от 25% от предприятието е собственост на друго предприятие (което не е малко предприятие) или
- има годишен оборот по-малък от 4.44 милиона лири или
- има общ годишен баланс по-малък от 3.18 милиона лири.

⁶³ Частичната ОВЗ трябва да бъде подадена с всяко предложение, което се нуждае от колективно съгласие на кабинет, комитета, примера или други заинтересовани Министри във Великобритания

Тук трябва да се направи описание относно това как всеки от вариантите би допринесъл за постигане на целта на предлаганата правна уредба.⁶⁴

3.4 На този етап трябва да се направи и много по-задълбочено проучване на **рисковете**, свързани с осъществяването на вариантите. Вероятните източници на риск за всеки вариант трябва да са изписани ведно с прогнозна оценка на вероятността тези рискове да се осъществят. Последниците които тези рискове ще имат върху правилното прилагане на вариантите и произтичащите от това вероятни резултати следва да бъдат проучени. Сравнение с подобни вече въведени механизми на регулиране би добавило информация към настоящия анализ. Например, ако един от вариантите предвижда да се въведе нова информационна система за улесняване на спазването на новата правна уредба, може да се потърсят други предложения (проекти), при които въвеждането на ИТ система е било решаващ фактор, за да се докажете влиянието на евентуалното забавяне на тази система върху процеса. Това би могло да е и добър източник на информация относно вероятността от настъпването на риска и последниците от него.

Частична ОВЗ - препоръки и съвети

- Направете ясно изложение на целите на предлаганите промени и на проблема.
- Опишете и дайте количествени измерения на риска (или на адресирания проблем).
- Идентифицирайте нормативните (законодателни) и ненормативните (незаконодателни) варианти на регулиране.
- Разгледайте предимствата и недостатъците на всеки вариант и тяхното вписване със съществуващите изисквания в съответния сектор.
- Идентифицирайте кой е засегнат, включително **засегнатите бизнес сектори**.
- Идентифицирайте всички въпроси свързани с равенството и справедливостта.
- Дайте прогнозна оценка на ползите и разходите и идентифицирайте ключовите рискове, свързани с всеки вариант.
- Набележете всички потенциални непредвидени последици.
- Идентифицирайте въздействията на разпределението.
- Представете оценка на конкуренцията, която включва ясно изложение на очакваните въздействия върху конкуренцията за всеки вариант.
- Представете резултатите от Теста за въздействието върху малките фирми.
- Помислете как да се осигури **спазване** и как установените вече рискови фактори биха му повлияли.
- Помислете за **мониторинг** на спазването, както и дали едно **преразглеждане** на това доколко добре работи новата правна уредба е необходимо.

3.5 Веднъж идентифицирали последниците от даден риск и вероятността от настъпването му, следва да се помисли за следното:

- за разработване на вариантите по начин, по който да се минимизира вероятността или размера на този риск, или
- за начините, по които ефектите от риска може да се смегчат, ако той със сигурност ще се случи.

Анализиране на разходите и ползите

⁶⁴ Например: "Забраната за използването на вещество XXX ще спре и използването им от производителите и вносителите в Обединеното кралство и ще предотврати съществуващата според официалните данни смъртност от 6 човека годишно, която се дължи на това вещество".

3.6 Събирането и анализа на данни, извършени след изготвянето на предварителната ОВЗ трябва да се използва при частичната ОВЗ за да се потвърдят или променят бизнес секторите или НПО, които ще бъдат засегнати и да се прецизират прогнозите за въздействието на вариантите. Възможно е да са били идентифицирани нови ползи и разходи, а преди посочвани очаквани въздействия да бъдат отхвърлени като неотнормими. Важно е прогнозите за ползите и разходите в частичната ОВЗ да са по-прецизни, отколкото в предварителната ОВЗ. Те са от ключово значение за информирането и на другите държавни отдели и на външните консултанти относно въздействието на предложенията и следователно са от централно значение за процеса на разработването на предложения за промени в уредбата. Колкото по-окончателни са те, толкова по-добре. Предположенията, които са използвани за достигане до прогнозните, както препращанията към източниците на данни трябва да бъдат изцяло изписвани и представяни заедно с посочване на използваната методология за оценка на данните, когато се очаква те да бъдат оспорвани.

3.7 На този етап, преди официалните консултации да са извадили на светло пред обществото по-голяма част от информацията и данните, може да се окаже че частичната ОВЗ съдържа само груби и приблизителни цифри⁶⁵ и диапазони вместо точни прогнози. Ако няма достатъчно сигурност относно точното ниво на разходите по-добре е да се даде приблизителен обхват, отколкото да се попадне в клопката на фалшивата точност - например да се каже, че "Ползите се очаква да бъдат в размер на до 100 млн. евро. Разходите се изчисляват на стойност между 50-80 милиона евро". Ако е невъзможно въздействието да се представи с такива парични стойности, трябва да се направи опит да се даде количествена оценка на основните въздействия, например "Около 20 избегнати увреждания", "10 000 възрастни хора спасени от бедност". Трябва да се направи и препратка към това как разходите се разпределят сред предприятията/секторите, според установеното вече установеното в раздела Засегнати бизнес сектори – например като се представи стойност на разхода за отделна фирма.

3.8 Даването на точни количества и парични остойностявания на някои ползи и разходи, може да се окаже обективно трудно. Общото правило е да се използват количествени оценки, където може и качествени оценки там, където не може да има количествени.

3.9 Тук препоръката е да се направи консултация с икономисти, които могат да предложат съвет, анализ, помощ и данни. Ако въздействието на предложението е вероятно да бъде значително, може да се помисли за ползването на консултанти, които да бъдат включени при разработването на прогнозни оценки на въздействието.

3.10 Поначало, всички ползи и разходи се отчитат като годишни разходи - т.е. 1х годишно. Когато има еднократни разходи и доходи (например част от закупено оборудване), това трябва да бъде записано в текста на ОВЗ. Във всеки случай, при конкретното изчисляване на разходите и ползите, еднократните разходи и ползи следва да бъдат превърнати в годишен размер за разглеждания период, след което да бъдат дисконтирани (намалени като размер), за да бъде отразен факта, че обществото иска

⁶⁵ **ballpark figures** (от англ.) – груби или приблизителни числа, които дават само обща представа за нещо. Използва се като синоним на **guesstimate** (от англ., догадка), което е разговорен антоним на estimate (от англ.) - прогнозна оценка.

добри неща сега (ползите) и иска да забрави плащането на нещата (на разходите) за по-нататък. Може да се наложи да говорите с вашия икономист, или ОВЗ икономисти, за това.

Не следва да се забравя, че ако се очаква въздействието да бъде малко, ОВЗ не трябва да е дълга.

3.11 За целите на прецизирането на прогнозите, не следва да се забравя и това:

- да се разделят разходите на **разходи за предложението и разходи за неговото привеждане в изпълнение;**
- да се преценят разходите и ползите за **потребителите/физическите лица, други организации, местна и централна власт** (включително разходите за разработване на предложението, привеждане в действие, мониторинг и изпълнение в съответствие с всички изисквания), **както и на икономиката;**
- да се преценят разходите за **околната среда** и за **обществото** (други извършени вече оценки на въздействието, като например оценка на въздействието върху околната среда, може да добавят ценна информация към настоящата);
- да се даде прогнозна оценка на **непредвидимите последици и непреките разходи и ползи;**
- да се вземат предвид **въздействията на разпределението** на предложенията и
- да се обсъдят въпросите свързани с **равенството и справедливостта** и от **кого** биха били понесени разходите и ползите.

3.12 На този етап трябва да се направи подробно предвиждане на въздействието на рисковете, свързани с осъществяването на вариантите.

Може да се наложи използването на детайлен анализ на чувствителността⁶⁶, да се разгледа единствено как промените в ключовите предположения биха повлияли на съотношението между разходите и ползите и степента до която ползите все още биха оправдавали разходите ако рисковете станат действителност. Този анализ следва да разполага с достатъчно информация както относно вероятността за осъществяването на рисковете, така и за размера на последиците. Ако едно от двете, или комбинацията от тях е прекалено голяма, може да се наложи преразглеждане на вариантите или акцентирание върху този проблем във документа за консултация.

Оценка на конкуренцията

3.13 Предварителната ОВЗ трябва да е установила пазарите, които ще бъдат засегнати и да е подчертала всички потенциални проблеми свързани с конкуренцията. Филтър-теста за конкуренция следва да е бил приложен спрямо всички предлагани варианти още когато те са били идентифицирани. Резултатите от тези тестове ще покажат дали е

⁶⁶ Анализ на чувствителността (от англ. Sensitivity analysis) представлява техника, използвана в статистиката, която има за цел да създаде модел, който изследвайки систематно изменящи се променливи дава отговор за ефекта от съответните промени. При разработването на един бюджет, например, винаги има променливи, които са несигурни като величин. Бъдещите данъчни ставки, лихвени проценти, инфлация, численост на персонала, оперативни разходи и други такива представляват променливи, които не могат да бъдат заложи при съставянето на бюджета с пълна точност. Анализът на чувствителността дава отговор на въпроса, ако тези променливи се отклонят от предварителните очаквания за техните нива, какъв би бил ефекта от това върху даден бизнес, сектор, система или нещо друго. Анализът на чувствителността намира приложение и в процеса на вземането на решения и разработването на препоръки към хората вземащи решения като тества доколко определени предлагани решения или резултати са годни да издържат в среда на променящи се показатели.

необходимо да се включва **опростена** или **подробна оценка** на конкуренцията в частичната ОВЗ.

3.14 Ако е необходима само опростена оценка на конкуренцията, тя следва да се включи в частичната ОВЗ, така както това вече е направено и в предварителната ОВЗ.

3.15 Ако, обаче, трябва да се направите подробна оценка, ще е необходима помощта на икономисти. Трябва да сенаправи консултация и с Комисията за защита на конкуренцията, която ще е от помощ при анализа на конкуренцията, както и при изготвянето на оценката. Може да се окаже невъзможно да се направите подробна оценка на конкуренцията, преди да се събере допълнителна информация от консултации, но във всички случаи следва да се представят колкото е възможно повече подробности в частичната ОВЗ. След това може да бъдат изведени евентуални въпроси или пропуски, които да бъдат предложени за обсъждане от лицата, с които ще се провеждат консултациите.

Тест за въздействие върху Малките фирми

3.16 В Частичната ОВЗ трябва да представи доклад с резултатите от първоначалното сондиране сред малки предприятия (Фаза 1).

Той трябва да включва:

- данни за фирми, с които е направена консултацията (размер, сектор, населено място);
- начин на свързване с тях (напр. по телефона, електронна поща);
- повдигнатите проблеми;
- дали се стига до извода, че ще има значително влияние върху бизнеса и
- дали Фаза 1 променя същността на предложението.

3.17 Ако не извършвана Фаза 1 от теста, трябва да се даде обяснение, който обосновава това решение. Ако въздействието на предложението върху малките предприятия е значителна, то е уместно да се Фаза 2 на въздействието на Тест за въздействие върху Малките фирми - по телефона.

3.18 Ако очакваното въздействие на избория от вариант е комплексно, сформиранието на **фокус групи** от представители на малкия бизнес би спомогнало за проучването на най-необременяващите начини за реализиране на целите на предложението.⁶⁷

Влизане в сила и спазване

3.19 Трябва да се държи сметка още от самото начало за това дали предложенията са годни да бъдат приведени в действие на практика. След това следва да се прецени изпълнението (спазването). Трябва да има ясна представа как тези, които ще бъдат засегнати ще изпълняват предложението. Следва да се установи какво е изпълнението на действащата правна уредба към момента. Може да се окаже, че се прави опит за решаване на проблеми на изпълнението на действащата правна уредба чрез предлагането на нова или допълнителна към действащата правна уредба. Затова, преди всичко, следва да бъдат внимателно изследвани причините за текущото неизпълнение и се потърсят начини за постигане на изпълнение - например, насочвайки се към онези фирми или лица, които не се съобразяват с уредбата.

⁶⁷ Службата за малък бизнес във Великобритания разполага с подробни указания как се провеждат фокус групи. Тя помага и при организирате на консултации, избор на участници директно или представителни организации, предоставянето на доброволци и т.н.

3.20 Също така трябва да се прецени дали някой от рисковете, които са били идентифицирани като свързани с вариантите може да се отрази на нивото на изпълнение (спазване). Когато това е така, може да се наложи да обмислянето на режим за привеждане в действие, който отчита наличието на тези рискове.

3.21 Следва да бъде оценено и вероятното въздействие на различните подходи за привеждане в действие на предлаганата уредба. Постигането на пълно спазване на правната уредба не винаги е възможно, поне на разумна цена и поначало може да се очаква определено ниво на неспазване. Няма общо принцип, който би могъл да отговори на въпроса кое е приемливото ниво на неспазване, но същността на съществуващите рискове следва да дава някаква представа в тази насока.⁶⁸

3.22 Може да се наложи да се разгледат различни методи за привеждане в действие на предлаганата уредба и да се разгледат вероятните разходи и нивата на спазване през призмата на целите и рисковете на предложенията за нова правна уредба.⁶⁹

3.23 Може също така, да се реши да се подходи чрез „леко докосване“ - една от възможностите е да се провери спазването на уредбата от малък брой фирми, особено ако рисковете са ниски. Нивата на контрол, обаче, може да се променят в зависимост от рисковете от неспазване и според характеристиките на фирмата, размера и т.н. Друга възможност е самооценка. Вместо да се изисква администрацията да проверява дали предприятията спазват правната уредба, на отделни хора им се дава правото да изследват дали даден бизнес, когато смятат, че той не спазва новата правна уредба.

Какво означава "значително въздействие" върху малките предприятия?

Значителното въздействие може да бъде едновременно свързано с високи разходи и/или с непропорционални разходи за малките фирми, в сравнение с други по-големи фирми. Разликите в броя на служителите, структурата на пазара, управлението на функциите на персонала и други означава, че разходите за изпълнение на едно предложение може да варират значително при различните предприятия. Прогнозата на разходите трябва да бъде тествана с различни по размер предприятия.

3.24 Може да се стигне до извода, че е необходимо директно и активно привеждане на предложението в действие. Ако ситуацията е такава, съответната администрация отговаряща за привеждането в действие и спазването на уредбата трябва да бъде включена на ранен етап за да се съгласуват процедурите и да се предвидят необходимите ресурси. Когато отговорностите за привеждане в действие се припокриват, следва да се убедим че е налице координация между органите на администрацията, за да се осигури съгласуваност. Ако се предлага създаването на нов орган за прилагане на новата правна уредба следва да сме сигурни, че правомощията му

⁶⁸ Например, сигурността в сферата на ядрената промишленост е безспорно много по-важна отколкото въпроса в селското стопанство дали фермерите съхраняват имената и адресите на своите случайни сезонни работници.

⁶⁹ Конкордатът за прилагане на уредбата във Великобритания дава някои добри примери за различните методи на изпълнение и могат да бъдат намерени в www.cabinetoffice.gov.uk/regulation/publicsector/enforcement/enforcement.htm и www.brtf.gov.uk

съответстват и се интегрират напълно с тези на съществуващата администрация. Естествено следва да има одобрението за това и по линия на държавния бюджет и да се предвиди достатъчно време за набиране и обучение на персонал.

Санкции

3.25 **Имате ли нужда от санкции?** Ако има нужда от санкции за неспазване, трябва да се избере справедлив и ефективен режим, който е пропорционален на неизпълнението. Първият избор е винаги санкции, които не са наказателно правни и които ефективно осигуряват спазване на уредбата.⁷⁰

Не трябва да се забравят:

- **административни** методи на превантивен контрол. Примери в тази насока са лицензионни, регистрационни подходи и такива спомагащи привеждането в действие, включително препоръки за подобряване, съобщения за спиране и за забрана. Не следва да се забравя за разходите, свързани с административните методи и за търсенето на начини за минимизиране на бюрокрацията;
- използвайте **санкции** или **глоби по закон** като средство за поправяне или като възпиращ механизъм за дадено действие и
- ако горните две са недостатъчни, може да се прибегне до наказателни санкции (но само за сериозни нарушения, например с престъпна умисъл или небрежност, при системност и рецидив или за престъпления, които могат да причинят сериозно увреждане).

3.26 Предложенията трябва да са в синхрон с нормативно уредените основни човешки права.⁷¹

3.27 Когато санкциите са административни, а не наказателни, на бизнеса трябва да се предложи справедлива, независима, бърза и нескъпа процедура за разрешаване на спорове. Ако се предлагат нови правила за обжалване, трябва да се мине през консултация с правосъдното министерство на по-ранен етап, за да се прецени на механизма на обжалване, който ще се използва, както и това дали вече не съществува действаща процедура, която може да бъде използвана в случая. Тук средва да бъдат взети предвид и разходите за създаване на механизъм за обжалване.

Наблюдение и оценка

3.28 Необходимо е да се предвидят правила относно мониторинга и оценката на методите за изпълнение, които се предлагат включително на ефективността на предлагания начин за привеждане в действие, включително и на способа за събиране на достоверни данни за нивото на спазване. Този процес и неговото времетраене следва да бъдат отразени в ОВЗ. В дългосрочен план всичко това трябва да

⁷⁰ Поначало, във Великобритания, е възприето, че не следва да бъдат предвиждани масови наказателни санкции, при липса на умисъл или риск от увреждане, въпреки че такива може да са необходими, когато се създават основни законни права. Вътрешното министерство има политика отнасяща се до наказателната отговорност, като с него трябва да се консултира всяко предложение за въвеждане на нов състав на престъпление. Това трябва да се консултира и с Министерство на правосъдието, тъй като предлагането на нов състав на криминално деяние може да доведе до увеличаване на работата на съдилищата.

⁷¹ Във Великобритания действа Закона за правата на човека. Повече информация на: www.lcd.gov.uk/hract/hramenu.htm

се събере като обратна информация, отразяваща резултатите от въведените промени в правната уредба. Затова средва да се помисли за създаването на механизъм за обратна връзка за записване на всякакви текущи оплаквания от засегнатите от предложенията субекти и сектори, като например бизнеса и обществеността.

3.29 В повечето случаи е по-добре, ако оценката или прегледа се извършва от лице, независимо от първоначалния екип, който е разработвал предложението. Има и изключения от това правило, когато е приемливо лице работило в първоначалния екип да направи оценката. Тази оценка трябва да включва анализ на това дали разходите и ползите са били правилно изчислени в първоначалната ОВЗ и преценка на степента, в която избраното "разрешение" реално решава проблема.⁷²

Използване на частичната ОВЗ

Получаване на колективно съгласие за предложението

3.32 На този етап, министрите вече ще са дали зелена светлина за предложението и фокусът на работа сега следва да е върху финализиране на различните варианти. Така частичната ОВЗ ще отразява тази текуща работа и ще съдържа повече информация от предварителната ОВЗ, която вече е била представена на министъра. Остава да се постигне колективно съгласие на министрите за предложението.^{73 74}

Решения чрез размяна на кореспонденция⁷⁵

Изявление за въздействие на законодателството

3.37 Изявление за въздействието на законодателството във Великобритания (в допълнение към частичната ОВЗ) е абзац, който следва да се включи в документа на кабинета или в министерското писмо до колегите, от които се иска колективно съгласие за предложението. Абзацът трябва да обяснява въздействието върху бизнеса, благотворителните организации и доброволчески организации на всякакви предложения за ново или за изменения на действащото законодателство. То трябва да взема предвид резултатите от частичната ОВЗ и всякакви дискусии с правителственото

⁷² Във Великобритания има и изрично уредено задължение на Правителствен за извършване систематични прегледи след изпълнението (post-implementation reviews) на основните законодателни актове. Повече информация на: (www.cabinet-office.gsi.gov.uk/cmpps/Policy_Hub_GSI).

⁷³ Колективно министерско споразумение (Collective Ministerial agreement) във Великобритания, може да се търси чрез кореспонденция между министрите или чрез обсъждане от министрите, в зависимост от естеството на предложението.

⁷⁴ 3.33 Насоки за това кога да се търси прокарване на предложението се съдържат в специално създадено Ръководство на министерствата във Великобритания, което може да се намери и в интернет на адрес: www.cabinet-office.gov.uk/cabsec/2002/guide/index.htm

⁷⁵ Във Великобритания по-голямата част от заседателната работа може да бъде свършена чрез размяна на писма с министъра, който оглавява съответната комисия, с копие до министър-председателя, членовете на комисията и секретаря на кабинета. Писмата трябва да са кратки, ясни и точни и да включват частичната ОВЗ. Министър-председателят изисква всички писма да започват с кратък абзац в бولد, който обобщава ключовите въпроси и препоръки ведно с конкретна дата до която се очакват отговори. Тази дата трябва да дава не по-малко от **десет пълни работни дни** за коментар. Ако е даден по-кратък срок трябва да се представят мотиви за това. Службата за малък бизнес винаги трябва да е включена в списъка с копираните до които се праща пощата, ако предложенията засягат малките фирми.

звено по ОВЗ, ако има такава, и с държавната институция, отговаряща за малкия бизнес.

3.38 Едно предложение изисква Изявление за въздействието на законодателството, ако то е „важно” т.е.:

- частичната ОВЗ предлага високи разходи⁷⁶;
- въпросът е с висока медийна актуалност или чувствителност;
- въпросът е бил обсъждан от работната група за по-добро регулиране, или тя е работила по него⁷⁷
- предложението ще има непропорционално въздействие върху определена група, например малките предприятия, НПО или конкретен бизнес сектор.

3.39 Изявлението за въздействие на законодателството трябва да се съгласува с правителственото звено по ОВЗ, ако има такава, а ако предложението засяга малките фирми и с държавната институция, отговаряща за малкия бизнес, чието мнение може да бъде записано в документа на правителството или в писмото до колегите.

Пример за Изявление за въздействие на законодателството във връзка с предложението за преразглеждане на контрола за преработването на утайки от отпадъчни води върху земеделски земи.

"Инвестициите, необходими за справяне със загубването на плажната ивица, заради потапянето в морето и големите количества отпадъчни води, които ще бъдат произведени през периода до края на 2005 г. е било разрешено като ценови рамки от съответната отговорна държавна институция, чрез стратегии предложени от водоснабдителните компании на базата на по-широкото използване на преработване на утайки на земеделска земя и само в някои случаи чрез повишаване на изгарянето на отпадъците. Основната цена на всичко това за Англия и Уелс се оценява на около 400 млн. лири за периода между 2000-2005 година."

Обявяване на предложения и провеждане на обществена консултация

3.41 Консултацията е нещо повече от съставянето на един формален документ за консултация. Консултацията дава възможност за развиване на предположенията и за тяхното представяне на публиката за осмисляне, коментари и дебат. Ангажирането на бизнеса и други заинтересовани страни да коментират вероятното въздействие на нещо, което предстои да се случи може да е предизвикателство само по себе си.⁷⁸

Как да се извлече максималното от една консултация

3.43 **Частичната ОВЗ следва да бъде включена в документа за консултация. Следва да се отдели достатъчно време за консултацията, която да бъде включена в общия процес на планиране. Минималният период за консултация трябва да е 12 седмици.** Поначало е добре да се избягват консултации по време на празнични дни, но ако това се налага, хубаво е да се обмисли възможността консултацията продължи повече от 12 седмици. Ако други лица се включват в за извършването на консултацията трябва да сме сигурни, че те спазват добрите практики и указанията по-долу⁷⁹.

⁷⁶ Над 20 млн. лири за всяка година за Великобритания

⁷⁷ Във Великобритания

⁷⁸ Представяне на практики на обществени консултации във Великобритания може да бъде намерено на адрес: www.cabinet-office.gov.uk/servicefirst/index/consultation.htm

⁷⁹ Във Великобритания действа кодекс на добрите практики на правителството

3.44 **Не следва да се забравя неправителствения сектор.** Той осигурява около заетост⁸⁰ и има широка гама от функции.

Как да се подготви добър документ за консултация

3.45 Трябва да бъдем прозрачни. Документът за консултация следва да е ясен, кратък и целенасочен.

3.46 **В началото следва да бъде включен списък от въпроси към консултираните в следния смисъл:**

- дали ползите и разходите изглеждат разумни;
- дали оценката на ефектите върху конкуренцията изглежда разумна;
- има ли проблеми, свързани с привеждането в действие на предложението;
- има ли евентуални непредвидени последици.

3.47 Следва да стане ясно, че всички въпроси относно потенциалните разходи от дадено предложение целят да набавят доказателства, подкрепящи отговорите на респондентите. По този начин ще се избегне честата тенденция за преувеличаване на разходите от страна на консултираните, които с това целят спиране на предложението или изобщо на преследването на заложените в него цели като цялостна линия на развитие.

3.48 Тук могат да бъдат ползвани експерти в сферата на изследванията, които да помогнат за изготвянето на въпросите, които придружават документа за консултация.

Особено внимание следва да се обърне на:

- ключовите предположения;
- вариантите (нормативни и алтернативни на нормативните);
- въпросите свързани с прилагането (включително указания и времеви рамки), и
- съпътстващата ОВЗ чрез представяне на ясни означения за нея в началото на документа за консултация.

3.49 **Ключови елементи на една добра консултация:**

- **Целенасочена (Фокусирана).** Трябва да е ясно кой е консултиран, по какви въпроси, в какъв времеви период и за каква цел;
- **Да се потърсете съвет** от институцията, отговаряща за малкия бизнес и други такива за това кой да се консултира;
- Следва да се използване на **най-подходящия** подход. Писмената консултация не винаги е най-добрият начин за събирането на мнения за едно ново предложение, но винаги трябва да е включена заедно с други методи.

Другите методи включват:

- срещи със заинтересованите страни;

⁸⁰ Във Великобритания - 2% от целия пазар на труда. Има подписано споразумение за отношенията между правителството и неправителствения сектор, който се базира на по-подробни кодекси за поведение, включително и относно това как да се подготви добър документ за консултация

- презентации;
- уеб форуми;
- социологически проучвания и
- фокус групи.
- **Достъпност.** Консултацията следва да бъде лесна за отговаряне, например чрез използване на електронни средства или чрез отделен въпросник.
- Всички документи, свързани с консултацията и придружаващите ги ОВЗ следва да бъдат публикувани на интернет на официалния интернет сайт на съответната държавна институция, от която изхожда предложението, на свободния сайт на правителството в ясна и достъпна форма. Информацията следва да бъде изпратена и на звеното за ОВЗ ако има такова, за публикуването ѝ на тяхната интернет страницата. Следва да се включи и информация за това къде да бъдат изпращани отговори.
- Документите за консултация следва да са лесни за достъп - например, чрез линкове, а не да се разчита на търсачките, тъй като те често засипват потребителите с безброй неотнормирани документи.
- **Активност.** Активността е ключова при провеждане на консултациите. Линк към документа за консултация следва да се изпрати по електронната поща на консултираните, а не просто да се публикува документ за консултация в интернет и да се оставят хората сами да разберат за него.

Следва да улесним хората, с които ще се провеждат консултациите

3.50 Трябва да се помисли за публикуване на **по-кратка версия** или резюме на документа за консултация, който съдържа резюме на предложенията, както и пълната версия. Това ще помогне на консултираните да решат дали имат нужда да четат и асимилират пълната версия, с което ще им бъде спестено време. Ако бъде използван този подход, следва да сме сигурни, че резюмето дава достатъчно информация за предложенията, така че очакванията за техния общ ефект или въздействие не се замъгляват/разреждат.

Трябва да избягваме умората от консултациите

3.51 Следва да се търси обединяване на консултации, които се провеждат по едно и също или близко време, когато те са по сходни предложения или проблеми. Едно от най-честите оплаквания от фирми, НПО и техните представителни организации във Великобритания е, че политиките не предвиждат достатъчно време за консултации.

3.52 Следва да се има предвид, е че може да има и много други документи за консултации на които организациите трябва да отговорят и да се прецени дали например консултациите трябва да се проведат точно по време на лятната ваканция. Ако времето се определя от обективни фактори, например от графика на Парламента, хубаво е да се помисли дали организациите да не бъдат предупредени предварително за предстоящи консултации, така че те да могат да планират работата си по тях. Много често с тях се осъществява контакт още при подготвянето на предварителната ОВЗ и при разработването на вариантите, така че още тогава може да бъде обсъден графика на предстоящите консултации с тях.

3.53 Отговорите от заинтересованите страни ще бъдат по-пълноценни, ако те са имали повече време, за да разгледат документа за консултация и да отговорят и ако не им се е налагало да отговорят на много различни консултации едновременно.

Докладване

3.54 Отговорите следва да бъдат внимателно анализирани и резултатите от тях да бъдат публично представени заедно с посочване на причините за крайния избор. При анализа отговорите, трябва да се има предвид, че представителните организации и шапковите организации са провели предхождащи консултации с техните членове, поради което на техните отговори следва да бъде дадена полагащата им се тежест.

3.55 Следва да се направи нов преглед на предложения през призмата на проведените консултации и ако е необходимо да се промени съдържанието на извършваната ОВЗ.⁸¹

ГЛАВА 4

ПЪЛНА/ФИНАЛНА ОВЗ

4.1 Пълната/Финална ОВЗ се основава на анализа от частичната ОВЗ. ОВЗ следва да бъде актуализирана като бъдат взети предвид консултациите и допълнителната информация и анализ. След това тя може да бъде представена на министрите с ясни препоръки.

4.2 Пълната ОВЗ придружава предложението, когато то се представя в Парламента. Тя се превръща в **окончателна ОВЗ**, когато бъде подписана от съответния министър и внесена в Парламента. Тя трябва да е публикувана и на съответния официален сайт.

4.3 Съдържанието на пълната/финална ОВЗ:

- идентифицира **целите** на предложението;
- идентифицира и дава количествено определяне на **рисковете**, които предложението адресира;
- описва останалите **варианти**, обяснява как всеки от тях се вписва в съществуващите изисквания и описва ключовите рискове, свързани с вариантите и как те могат да бъдат смегчени;
- идентифицира засегнатите **бизнес сектори**;
- разглежда всякакви въпроси, свързани със **справедливостта и равенството**;
- сравнява **ползите и разходите за всеки от разгледаните варианти в частичната ОВЗ**. На този етап предвижданията на разходите и ползите трябва да бъдат много точни, тъй като вече ще я има налице информацията от консултацията, както след това данни и извършения анализ. Когато има несигурност по отношение на въздействието, следва да бъдат ползвани диапазони вместо да се сгига до фалшива точност. Предположенията, които стоят в основата на анализа на разходите и ползите следва винаги да са отчетливо посочени заедно с препратки към източници на информация, анализи и използвани методологии. Анализ на чувствителността следва да се направи по тези предположения, при които има несигурност. Прогнозите за разходите и ползите трябва да бъдат дадени на годишна база и ако е необходимо амортизирани. Разходите следва да бъдат разделени на **Разходи за предложението и разходи за неговото привеждане в изпълнение**. На този етап трябва вече да е станало възможно да се определят количествено и да се даде парична оценка на всички въздействия. В малкото случаи, когато това е невъзможно, следва да се направи количествено

⁸¹ Повече информация за Великобритания може да бъде открита на www.cabinetoffice.gov.uk; www.policyhub.gov.uk; www.brtf.gov.uk.

определяне на това което е възможно, а за останалото да се представи подробен качествен анализ. Не следва да се забравяйте, че наличието на достатъчен анализ на въздействието е необходимо за да може министрите да решат дали ползите оправдават разходите и да може да бъдат правени всякакви допълнителни проверки от външни лица;

- следва да бъдат разгледани и "други" разходи и ползи - т.е. не само тези на фирми и НПО, но и на потребителите/физически лица, на публичния сектор и на икономиката като цяло, като бъдат взети предвид икономическите, социални и екологични ефекти. Тези разходи трябва да бъдат записани отделно от разходите за бизнеса и НПО;

- следва да бъдат разгледани и **разпределителните ефекти**, като ясно бъдат посочени както положителните така и отрицателните аспекти на евентуалните трансфери на доход или преразпределение на възможности;

- трябва да се направи обобщение **кой или какви сектори** поемат разходите и ползите при всеки от вариантите;

- трябва да се посочат и всякакви възможни **непредвидени последици и непреки разходи**;

- трябва да се включи кратка или подробна Оценка на конкуренцията според резултатите от филтър-теста;

- трябва да се включат данни за въздействието от **Теста за въздействие върху малките фирми** заедно с коментарите от съответната институция, отговоран за малкия бизнес;

- следва да бъдат изредени **мерките за привеждане в изпълнение**, осигуряващи **спазване** на предложението при всеки от вариантите, както и преценка на рисковете, свързани с това, както и евентуално направените планове за издаване на **ръководство**;

- следва да бъде посочено как политиката **ще се наблюдава и оценява/преглежда**, например да се определи подходящ момент, в който ще се направи преглед назад и ще се види какви са били действителните разходи и ползи;

- трябва да се направи обобщение на резултатите от **консултацията**, получените отговори от различни сектори или видове бизнес/органи и да се посочи как/дали предположенията, оценката на разходите и препоръките са били променили след консултацията;

- трябва да се направи обобщение на **въздействията**, включително въздействието на всеки от вариантите върху малките фирми, и всички мерки подпомагащи ги да започнат спазват новата правна уредба, и

- **да бъде препоръчан предпочитания вариант**, като мотивите за това бъдат излечени от отделни елементи на ОВЗ и по-специално от анализа на ползите и разходите.

Привеждане в изпълнение

4.4 Следна да бъдат взети под внимание всички промени от предложението , които идват по едно и също време. Би ли имало смисъл да са с обща начална дата, или ще е по-добре за бизнеса да бъдат предвидени различни начални дати? Поначало, бизнесът предпочита промените да се случват по планиран начин - например, всички промени в заплатите да са в сила от април. Ако има промени случващи се през цялата година, фирмите ще трябва постоянно да следят за тях. Съществува опасност те да пропуснат промените, или да ги игнорират напълно.

4.5 Трябва да сме сигурни, че е предвиден достатъчен срок според нормативните изисквания между издаването на ръководството и моментът, в който предложението

или законовият акт ще влязат в сила.⁸² Това изискване се прилага дори когато предложението е от полза за бизнеса.

Малки фирми

4.6 Ако Теста за въздействие върху малките фирми е установил, че предложението би имало значително въздействие върху малкия бизнес, то следва да е бил извършен и 2-ия етап от него. Ако предложението се е променило съществено в резултат на общите консултации, трябва да бъдат проведени отново фокус групи/панели. В идеалния случай, трябва да бъдат включени малките фирми, които вече са участвали в предишните фокус групи, тъй като те са запознати с целите на предложението и с възможностите за изпълнение. Това ще им помогне да идентифицират евентуалните капани и да направят предложения, които да се гарантира, че всяка възможна тежест е сведена до минимум. Това ще е добра възможност да бъдат тествани всякакви формуляри, които предприятията ще трябва да попълнят.⁸³

Ръководство

4.7 ОВЗ трябва да съдържа подробно описание на това как новите предложения следва да бъдат разяснени. Ръководството трябва да дава възможност на тези, които са засегнати от предложенията или от вече приетата нова правна уредба лесно да разберат с какво трябва да се съобразят. Трябва да се започне работа по ръководството още по време на разработването на предложението, а не то да бъде оставяно за края.

4.8 Няколко съвета за добро ръководство

- бъдете кратки;
- използвайте формата на въпроси и отговори;
- включете кратко резюме на предложението;
- използвайте разбираем език;
- избягвайте жаргон;
- направете тест с първи вариант на ръководството е с потребители, най-вече с представители на бизнеса, преди то да бъде издадено;
- обсъдете ръководството със съответната държавна институция отговорна за малките и средните предприятия, както и
- предвидете достатъчен срок според нормативните изисквания за привеждане в изпълнение на предложението, който започва да тече от момента на издаване на ръководството и завършва с влизането в сила на предложението.^{84 85}

Колективно споразумение във Великобритания

4.10 Трябва да се има предвид, че ако предложението е било променено значително след консултацията може да се наложи да получаването на допълнително министерско разрешение (и разрешение чрез Законодателната комисия, ако включено и първично законодателство). Всичко това трябва предварително да се провери дали е необходимо.

⁸² През ноември 2000 г. министър-председателят въведе **минимален срок за привеждане в изпълнение от 12 седмици за всякакво ново законодателство**.

⁸³ Повече информация относно Теста за въздействие върху малките фирми и за панели/фокус групи на малки фирми може да бъде открита в интернет на адрес: www.sbs.gov.uk

⁸⁴ 12 седмичен срок за привеждане в изпълнение (12 weeks' implementation period) във Великобритания

⁸⁵ Повече информация относно това как да се направи ефективно ръководство може да се намери в раздела "Как посланието ни да стане разбираемо", на британската Служба за малък бизнес може да се намери в интернет на адрес: на www.sbs.gov.uk/content/legislation/smeguidance.pdf

Разписване от министрите във Великобритания

4.11 Ако министърът избере законодателен вариант той или тя трябва да разпише пълната ОВЗ. Когато едно предложение се обменя между два или повече отдела, обикновено водещият министър е този, който е отговорен за подписване на ОВЗ.

4.12 Всички ОВЗ също така трябва да съдържат данни за контакт при въпроси и коментари. Това трябва да са име, адрес, телефон и електронен адрес.

4.13 Всички финални ОВЗ трябва да използват следната формулировка в министерската декларация:

"Запознат съм с оценка на въздействието и аз съм убеден, че ползите оправдават разходите
Подписан от съответния министър

... ..

Дата

За контакт: Име, единица или клон. Катедра адрес, телефонен номер и електронен адрес. "

4.14 ОВЗ става финална след като бъде подписана от министъра. Трябва да се направи необходимото за да се гарантира, че тя е достъпна в библиотеките на двете камари, когато предложението или нормативният акт се представя в Парламента на Великобритания чрез разпращане по установения ред.

Публикуване на ОВЗ във Великобритания

4.15 ОВЗ не се публикуват официално. Те трябва да бъдат качени на съответните ведомствени сайтове и копие от финалната ОВЗ се предава в библиотеката на Парламента. Пълната ОВЗ трябва да придружава всяко първично, вторично и европейско законодателство, когато то се представя в Парламента. Изискванията са, както следва:

■ В случай на **Законопроекти от правителството**, включително такива за прилагане на европейските директиви, резюмето на ОВЗ е част от Обяснителната записка (меморандум) към законопроекта. Те трябва да представляват неутрално изявление относно разходите и ползите и не следва да звучи като аргументи или мотиви към дадена предлагана мярка. Следва да има препратка към източника, на който пълната ОВЗ може да бъде открита, като се използва следния стандартен формат на текст:

"Пълна РИА на разходите и ползите, които този закон би имал е на разположение на обществеността от ...";

■ В случай на **други нормативни актове**, Обяснителните бележки трябва да посочват че има изготвена ОВЗ и да казват къде тя може да бъде намерена;

■ В случай на **Европейско законодателство**, ОВЗ трябва да придружава всички Обяснителни записки (меморандуми), внесени в Парламента. В случаите, когато не сте в състояние да подготвите пълна ОВЗ на време, следва да гарантирате, че обяснителните бележки съдържат най-добрата предварителна оценка и че ОВЗ предстои да бъде представена възможно най-бързо.

■ В случаите на **Законопроекти от Частни членове**, които правителството планира да подкрепи, или на които не възнамерява да се противопостави, трябва да бъде изготвена ОВЗ към дата, за която е насрочено второто четене. Добра практика е да се изготвя ОВЗ за **Законопроект от Частни членове**, срещу който има възражения, за да се изследва наличието на доказателства, обосноваващи възраженията срещу законопроекта.

4.16 Когато един законопроект минава през Камарата на лордовете (или общините, ако е бил внесен в Камарата на лордовете), трябва да бъде изготвена друга версия на ОВЗ, ако са направени значителни промени в законопроекта при обсъждането му в Камарата на общините.

Трябва да се гарантира, че всички пълни ОВЗ са налични на съответните ведомствени сайтове по ясен и достъпен начин и са свързани с интернет страницата на съответното централно звено по ОВЗ (ако има такава). Ако ОВЗ не е свързано с законодателство - например, защото се отнася до един стратегически документ или кодекс за практики – ОВЗ следва да бъде публикувана на съответния ведомствен сайт, заедно със съответния документ или кодекс за практики.

ГЛАВА 5

РАБОТА С ЕВРОПЕЙСКИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

5.1 Тази глава обхваща специфичните особености при работа с Европейски предложения, свързани с директиви, които са в процес на договаряне по процедурата за съвместно вземане на решения. Настоящите принципи могат да се прилагат и на общностно ниво като най-практики при работа с европейски предложения.⁸⁶

5.2 През м. юни 2002 г. Европейската комисия прие План за действие за по-добро регулиране, в който самата тя се ангажира да въведе систематична оценка на въздействието и минимални стандарти за консултации за нови предложения за правна уредба/политики. Това не засяга изискването в Обединеното кралство да бъде извършвана ОВЗ.

5.3 Във Великобритания, ОВЗ трябва да се извършва при договарянето на даден законодателен акт или на споразумение, което в крайна сметка ще трябва да се прилага в Обединеното кралство. За европейски предложения това включва директиви, регламенти, решения, технически адаптации към разпоредби на Европейския съюз (ЕС) и общи позиции и конвенции, по втория и третия стълб на сътрудничеството. Начинът, по който трябва да се извършва ОВЗ е описан в глави 2, 3 и 4 от тези насоки.

5.4 Основни моменти при работа с европейски предложения

■ Поначало само Комисията има контрол върху създаването на предложението. Ето защо е от жизненоважно значение да се намери начин за ранно получаване на информация и относно това какви са идеите, които Комисията възнамерява да развива. Трябва да бъдат изградени добри контакти с хората, които създават политиките (вземат решенията) в ЕС, в съответните генерални дирекции и хората работещи в тях. Те поначало са склонни да приемат външна помощ и мнения, тъй като се опитват да намерят разрешения на проблеми, които ще са работещи в целия ЕС.

■ В самото разработване на предложението са включени много участници (държави-членки и Европейския парламент), така че трябва да се разбере какви са техните позиции за да има достатъчно информация при избора на варианти и при изграждане на

⁸⁶ Европейският Секретариат на Кабинета във Великобритания дава постоянно информация и насоки, включително по телефона, за различните процедури за вземане на решения на ЕС.

стратегията за преговори. Това е от решаващо значение - никой не може да преговаря ефективно, без да знае позицията на другите.

- Изграждането на мрежи, лобиране и формирането на съюзи са също неща от решаващо значение.

- Осигуряването на участие на национални представители в неформални/експертни работни групи се препоръчва.

- Следва отрано да се помисли за практическите въпроси, свързани с привеждането в действие и влизането в сила, тъй като те често са пренебрегвани по време на преговорите, но може да имат значително въздействие и по-специално времето, предвидено за преговори.

- Във Великобритания – препоръката е да се поддържа постоянен контакт със съответния служител от Европейския секретариат на кралството, тъй като те координират преговорните позиции на Великобритания във всички области.

- Препоръчват се и използването на представителя на Великобритания в Брюксел, за да бъдат идентифицирани и да улеснят създаването на контакт с ключовите хора, които създават политиките от Комисията, Парламента и постоянните представителства на други държави-членки

Обяснение на използваните термини

Комисията = Европейската комисия

Парламентът = Европейския парламент

Съветът = Съветът на министрите

ПНПред = Постоянното национално представителство в Европейския съюз

5.5 Кога трябва да се изготвя ОВЗ

- Предварителна ОВЗ следва да се изготви веднага след като се узнае, че Европейската Комисия обмисля ново предложение.

- Предварителната ОВЗ следва да се развие в **частична ОВЗ** когато Комисията създава своето предложение.⁸⁷

Частичната ОВЗ трябва да се актуализира, когато Съветът или Европейският парламент предлагат изменения към действаща правна уредба.

ОВЗ трябва да се префокусира, когато се стигне до етап на транспониране, в който трябва да бъдат предложени начини за привеждане в изпълнение.

5.6 Независимо дали се работи върху европейско или друго международно предложение, всички етапи от ОВЗ трябва да бъдат използвани с цел набавяне на достатъчно информация за преговорите и за подпомагане на процедурата за разрешаване и проверка, която действа във Великобритания.⁸⁸

⁸⁷ Във Великобритания, в частичната ОВЗ, свързана с европейски предложения трябва да бъдат включени министерската кореспонденция, свързана с търсенето на колективно споразумение по преговорната позиция, Обяснителната записка (меморандум) към Британския парламент и документа от официалните консултации.

⁸⁸ Във Великобритания действа процедура за Парламентарна проверка на документите на ЕС (от англ. UK clearance/scrutiny process). Парламентарната проверка е процедура, чрез която британският парламент има възможност да разгледа и да изрази мнението си по нормативни предложения на ЕС. Британското правителство се е задължило, че ще бъде извършвана ефективна парламентарна проверка на всички

Предварителна ОВЗ

5.7 Предварителната оценка в най-ранните етапи от разработването на предложението ще даде възможност за снабдяването с достатъчно информация на отговорния министър максимално рано и ще спомогне за създаването на ранни връзки с Европейската комисия, други държави-членки и тези, които се очаква да бъдат засегнати от предложението.

■ **Министрите следва да бъдат включени** от самото начало, за да могат в крайна сметка да вземат предлаганото им решение или да заемат предлаганата им преговорна позиция. Те може да имат и своите политически съображения или да решат да ръководят или да имат активна роля в началното лобиране сред ключовите европейски институции или министри от други държави-членки.

■ **Следва да се потърси мнението и на други членове на правителството и отговорната администрация**, когато е необходимо.

■ **Мнението на заинтересованите страни също трябва да бъде чуто.** Неофициалните консултации с тези, които биха били засегнати от предложението ще дадат достатъчно информация по отношение на различните варианти и разходите и ползите свързани с тях. Това също е полезен подход за мобилизиране на други лица, които да участват в изготвянето на предложението и по-специално по отношение на това как предложението би работило на практика и какви разходи и проблеми то би причинило на икономиката. Ранен контакт от този вид често може да предотврати проблеми свързани с привеждането в изпълнение и влизането в сила на предложението на по-късен етап. Заинтересованите страни трябва да бъдат насърчени да отговарят на всички консултации, които се провеждат от Комисията. Според Комисията, нейните външни консултации трябва да се провеждат на достатъчно ранен етап, за да се даде възможност резултатите от тях да бъдат взети предвид при оформянето на предложенията.

■ **Трябва да се поддържа контакт с представителите на Комисията.** Ако би могло директно да се влияе на решението на Комисията дали да излезе с предложение или не, препоръчва се първо да се провери дали мерките, предложени на общностно ниво са напълно оправдани и какво би се случило, ако Комисията не предприеме никакви действия. Това би създавало определена основа, на базата на която да бъдат оценени други варианти. Още на този етап е добре да се започне с изчисляването на разходите и ползите свързани с всеки от вариантите. Трябва да се провери и това дали няма вече проведени от Комисията консултации, по нейни предложения, които не са официално публикувани и с които биха могли да се допълнят мотивите към разработването предложение.

■ **Ведомствените юристи трябва да бъдат включени** от самото начало. Много е важно ведомствени юридически съветници да бъдат включени на ранен етап при

официални предложения от ЕС и се е поело ангажимент пред Парламента, че министрите няма да дават съгласието си за предложения преди да е била извършена проверка от комисииите и на двете камари.

разработването на дадено законодателно предложение. Те могат да са полезни със съвети относно следните въпроси:

- дали общността има **юридическа компетентност** да действа в тази област;
- дали предложената правна уредба е подходяща;
- дали има съгласуваност в рамките на дадена мярка и съгласуваност между мерките;
- съвместимостта на предложението с действащата национална правна рамка; какви механизми вече съществуват в съответните въпроси; обема на измененията които са необходими за неговото адаптиране и дали то ще работи на практика (**обмислянето на въпросите свързани с привеждането в действие и влизането в сила на предложението от самото начало е от решаващо значение, както и на въпроса за практическата приложимост на предложените срокове и санкции**);
- до колко предложението е подходящо средство за постигането на целта, към която се стреми и дали има други алтернативи на регулиране, различни от законодателство;
- дали е нужно консултиране с други юристи, по-специално юристите работещи в съответната компетентна администрация, когато тя се различава от тази изготвяща предложението поради различия в правната система, и
- при разглеждането на европейските проекти на нормативни актове, ако не е възможно или подходящо да се предвиди **сънсетинг**, тези които обсъждат директивата трябва да помислят за уреждането на задължение за **преразглеждане** в текста на самата директива.

Чрез Плана за по-добро регулиране, Европейската Комисия, отделно от своето право на инициатива се е ангажирала да предвижда, където е подходящо, клауза за преразглеждане на своите законодателни предложения.

5.8 Трябва да се възползваме от всяка възможност за участие в изработването на ново законодателство

Ако стане ясно, че Комисията планира да предложи ново законодателство или изменения към действащо такова, ранното включване преди предложението да бъде формално разработено дава най-добрата възможност да се повлияете върху обхвата, разходите и ефективността на новите законодателни предложения. Предлагането на конкретни текстове е често най-ефективното, но трябва да се обмисли и възможността да се използва изготвената ОВЗ като средство за влияние върху мисленето на Комисията.⁸⁹

5.9 Информацията, получена от неофициалната консултация трябва да бъде използвана, за да се уточнят различните варианти и да се обсъдят с Комисията по надлежен ред.

5.10 Звеното по ОВЗ и ведомствения европейски отдел трябва да бъдат информирани предварително, ако очакванията са че предложението ще има значително въздействие.

Какво прави Комисията

⁸⁹ През април 2002 г. Министерството на транспорта, местното самоуправление и регионите във Великобритания представя на Комисията и на представители на други държави-членки, предварителна ОВЗ относно предложения за промяна на изискванията за емисиите спрямо леки автомобили и камиони. В създадената работна група на Комисията достатъчно държави-членки базирайки се на британските аргументи от ОВЗ се обявяват за блокиране на предложението. В крайна сметка Комисията обявява, че оттегля предложението.

5.11 Следва кратко представяне на ангажиментите, поети от Комисията. В Плана за по-добро регулиране, приет през юни 2002 г., Комисията се ангажира със следните основни задължения:

- Въвеждане на **двустепенна процедура за оценка на въздействието**, която обхваща икономическите, социалните и екологичните въздействия на предложенията – което да стане постепенно от началото 2003 г., с очакването да бъде напълно функционираща през 2004/2005. Оценка на въздействието да бъде извършвана за всички предложения, изброени в Годишната стратегическа или Работна програма. Всички предложения да бъдат предмет на предварителна оценка, а някои от предложенията и на разширена оценка.

- Задължение за **създаване и спазване на минималните стандарти за консултации**, за да се подобри откритостта и прозрачността на процеса на създаването на политики от началото на 2003 г., включително ангажимент за общ подход, за приемане и осмисляне на предложения и осигуряване на обратна връзка и минимален период от **осем седмици** за консултации. Всички дирекции в рамките на Комисията са се съгласили с Плана. Въпреки това, тъй като това е нова инициатива, тя ще отнеме време, за да се внедри в работната практика на Комисията. Подкрепата и помощта на политиките във Великобритания ще бъде от ключово значение за насърчване и поставянето ѝ на дневен ред, което е приоритет за Великобритания.

Идеи за това какво може да се направи

5.12 **ОВЗ на Комисията** обхваща въздействията на ниво целия Европейския съюз. Въпреки това може да се разработи и вътрешнонационална ОВЗ във връзка с европейски предложения, за да бъдат оценени специфичните за страната въздействия в по-големи подробности. Това, което бъде разработено на национално ниво може да бъде включено и в оценката на въздействието на Комисията.

Частична ОВЗ

5.13 Когато Комисията представи своето предложение за разглеждане от Съвета и Парламента, трябва да имаме готовност за доразвиване на ОВЗ по начин по който по-пълно да бъдат разгледани, ползите и рисковете на всеки от вариантите. Частичната ОВЗ ще бъде използвана за три неща:

- като източник на информация за решението на министъра каква преговорна позиция да избере;
- при търсенето на съгласие относно националната преговорна позиция; и
- за информиране на Правителството/Парламента относно избраната преговорна стратегия (ОВЗ трябва винаги да придружава всяка обяснителна бележка, която се изпраща до някоя от комисиите за проверка).

Оценка на разходите и ползите

5.14 На възможно най-ранен етап трябва да започне да се мисли за разходите и ползите при всеки от вариантите и как предлаганите от ЕС мерки ще бъдат прилагани на национално ниво. Министрите със сигурност ще искат да разгледат вариантите и да преценят възможните ефекти, което предложението може да има на национално ниво. Това означава, че например може да се направи описание какво би било влиянието на предложението има връху една типична голяма/малка фирма.

5.15 Въпреки че основните опасения са свързани с разходите и ползите от предложенията на национално ниво, би било полезно да се набави информация и от

други страни-членки или за ЕС като цяло, когато тази информация не е скъпа или трудна за получаване, или когато самото предложение има сериозни последици, свързани с разходите.

5.16 Всякакви данни и числа, представени от Комисията трябва да бъдат взети предвид в изготвяната оценка на въздействието.

■ **Комисията е поела ангажимента да изготвя предварителни оценки на въздействието за всички предложения, представени от началото на 2004 година.**

Въпреки това, с оглед на добрата практика, следва да бъде насърчавано извършването на оценки на въздействието на всички предложения приети и през 2003 година.

■ **Трябва да се провери дали предложения, идентифицирани като значими в Годишната работна програма за 2003 г. са придружени от разширена оценка на въздействието или не.** (Един от неизяснените въпроси е какъв е критерия, по който Комисията избира предложенията за разширена оценка. Въпреки това, няма пречка да се оспорват решенията на Комисията по този въпрос и да се иска извършването на разширена оценка на въздействието за всяка мярка, ако смятаме, че това е оправдано).

■ **Трябва да имаме готовност да предоставим данни относно вероятното въздействие на предложението на национално ниво,** ако Комисията поиска това. Тази информация трябва да е вече налична още от извършването на националната ОВЗ.

■ **Трябва да сме сигурни, че консултацията е проведена (поне) в съответствие с минималните стандарти,** установени от Комисията, и че резултатите от консултацията са отразени в Обяснителната бележка (меморандум), която придружава предложението.

■ **Други страни-членки и външните заинтересовани страни трябва да бъдат насърчаване** да искат от Комисията да прави добре оценени предложения, базирани на ефективни консултации.

5.17 Важно е да се контактува със служители от **други страни-членки**, за да се разбере тяхната гледна точка и какви са техните приоритети и ограничения. Когато е уместно, с тяхно може да бъдат обсъдени и събраните начални данни за разходите и ползите.

5.18 **Европейският секретариат** във Великобритания също има координиращи функции по законодателни въпроси, особено когато правенето на отстъпки в една област може да окаже въздействие върху друга/и. Трябва да се провеждат постоянни консултации със Секретариата, когато и колкото е необходимо и по време на целия преговорен процес, особено когато възникват някакви трудности (например, когато има неразрешими различия в мненията относно ключов въпрос в преговорната позиция).

Официална консултация за европейски предложения

5.19 Трябва да се стремим да започнете процеса на обществени консултации веднага след като предложението е изпратено до Европейския парламент и до Съвета и съобщението е публикувано в Официалния вестник, чрез използването на частична ОВЗ с цел информиране на консултираните, след което да я актуализираме на базата на получените резултати. Въпреки че неофициалните контакти може да са набавили достатъчно количество информация, можете да окаже, че отворените консултации от този вид дават нови данни, като разкриват непредвидени или предварително необмислени възгледи.

5.20 Обикновено консултацията може да завърши в рамките на минималния срок от 12 седмици, но ако с оглед на скоростта на преговорите по предложението това се окаже невъзможно, този факт трябва да се отбележи в документа от консултацията. В този случай, ако е необходимо, резултатите от неофициалните контакти следва да бъдат използвани за да се допълни информацията, събрана по време на отворените консултации.

5.21 Докато се стремим към максимална откритост и прозрачност на процеса, може да се окаже че е необходима преценка относно това каква точно по обем и съдържание информация да бъде публикувана в ОВЗ, поради чувствителността на търговската тайна, или поради желанието да се запази поверителността на преговорните позиции. В такива случаи трябва да се потърсете съвет от вашия звено по ОВЗ, Европейския секретариат или националния представител в ЕС.

ОВЗ трябва да се използва в подкрепа на заемащата преговорна позиция⁹⁰

5.23 **Трябва да си сътрудничим с други страни-членки.** Позициите на други страни-членки следва да бъдат разбрани и там където е възможно да бъдат установени връзки с техните представители. Трябва да се намерят други страни-членки, които да подкрепят правените от нас предложения. Следва да видим дали няма други ОВЗ, които те са извършили и да ги насърчим да преценят въздействието на предложенията върху тяхната собствена икономика (индустрия). Може да решим да споделим с тях информацията от собствената ни ОВЗ, в зависимост от това доколко държим да запазим поверителността на преговорна ни позиция.

5.24 **Трябва да си сътрудничим с Европейския парламент.** Представянето на кратка информация за предложението пред членовете на Европейския парламент и контактуването с членове на съответната комисия може да бъде добър начин за въздействие върху крайния вариант на всякакви законодателни предложения, тъй като те са хората които създават самите текстове на предложението, или изразяват мнение по него. Като цяло, най-ефективното средство е изготвянето на кратка фактическа бележка, придружена от индивидуални срещи с ключовите членове на комисията.⁹¹

5.25 **Трябва да си сътрудничим със Секретариата на Съвета** (и по-скоро с експертите от него в дадената област, които са наясно и с предходните и свързани нормативни актове в тази област) и с Правната служба на Съвета (която участва в работата на Комисията и Председателството, при преработването на предложенията по време на преговорите). Да ги накараме да разберат нашата гледна точка може да се окаже толкова важно, колкото това да убедим страните-членки. Това може да се окаже

⁹⁰ Във Великобритания има разработени наръчник на Кабинета, който обяснява как се преговаря в Европейския съюз.

⁹¹ Извършена във Великобритания ОВЗ относно качеството на горивата е била използвана за да се демонстрира пред членовете на Европейския парламент огромния размер на разходите от евентуална смяна на горивата за извънгабаритните машини, сравнена с незначителните ползи от тази промяна, което е довело до промяна в позицията на Европейския парламент.

и успешен начин, чрез който да направим директно промени в текста на предложението. По време на преговорите, може да се поиска съвет от Правната служба на Съвета относно основните учредителни договори на общността или други аспекти на текста. Разумно е преди това обаче да се консултираме с ведомствени юристи и постоянното ни представителство в ЕС.

5.26 ОВЗ следва да се актуализира в процеса на изготвяне. Всички съществени промени в съдържанието и текста на законодателното предложение следва да бъдат взети предвид, ошедокато преговорите са в действие, тъй като те могат да променят степента на въздействие върху засегнатите от предложението на национално ниво. Комисията също трябва да бъде насърчавана да актуализира своите оценки. Може да има случаи, когато времето между гласуването в Европейския парламент и следващото заседание на Съвета е твърде малко, така че актуализациите на ОВЗ трябва да бъдат правени много бързо.

План за транспониране

5.27 Трябва да имаме проект на план за последващо транспониране на законодателството. Трябва да сме обсъдили практическия въпрос относно транспонирането и влизането в сила в най-ранния етап на преговорите, за да се гарантира, че привеждането в изпълнение на национално ниво поставя минимална тежест върху икономиката. Планът трябва да определи времето и ресурсите, необходими за правилното транспониране на законодателството и то да бъде направено на време. Планът трябва да бъде съгласуван с министрите, други ведомства, правителството и когато е подходящо, с отговорната администрация, не по-късно от одобряването на общата позиция на Съвета.

Министерско разписване⁹²

5.28 Въпреки че сме на етап на съгласуване на законодателно предложение, не е необходимо съответният министър да подписва ОВЗ, тъй като това е само средата на процеса. Такова разписване се изисква само, когато представяме законодателното предложение пред парламента.

Привеждане в изпълнение на европейско законодателство

5.29 На този етап, ОВЗ трябва да се фокусира върху разглеждане на възможностите за привеждане в изпълнение на предложението, някои от които вече ще са били обсъдени по време на преговорите. Например, една директива може да гласи, че дадена дейност трябва да е лицензирана, но в зависимост от съществуващия риск, може да се окаже подходящо издаването на 10-годишен лиценз вместо 1-годишен. Това би намалило значително административната тежест върху индустрията и същевременно ще постигне целта на директива. Достатъчно ранната преценка на практическите въпроси позволява припреговорите да бъде договорена определена степен на гъвкавост в текста на директивата или регламента, което би улеснило вписването ѝ в съществуващите национални правни механизми и би добринесло за намаляване на разходите свързани с привеждане в изпълнение както на публичния, така и на частния сектор.

⁹² Ministerial Sign-off (от англ.) Във Великобритания ОВЗ, която достига до финална фаза с предложение за промяна в правната уредба се разписва от отговорния министър, който подписва и следната декларация: „Аз, декларирам, че съм прочел ОВЗ и съм удовлетворен от (а) че тя представлява ясно и обосновано представяне на очакваните разходи ползи и въздействие от предложението и (б) ползите оправдават разходите”.

5.30 Изискване на общностното право е, законодателството на ЕС да бъде привеждано в изпълнение по ефективен, навременен и пропорционален начин. Когато става въпрос за директиви, подходът на националното правителство трябва да предвижда транспониране, насочено към постигане на целите на европейската мярка, на време и в съответствие с други национални стратегически цели, включително намаляване тежестите на бизнеса. ОВЗ трябва да покрива всички възможности за привеждане в изпълнение, като акцентира върху всички свързани с това рискове, включително последиците от оспорване от националния законодател и потенциалните икономически и други въздействия.

5.31 Трябва да получим правни съвети относно това дали всеки вариант ще постигне желаните резултати от директивата. Частите от самата директивата, в които са налице колебания относно точното тълкуване и смисъл трябва да бъдат идентифицирани. Когато са налице съмнения относно точния смисъл на правните предписания, различните варианти трябва да бъдат представени на министрите заедно с рисковете свързани с всеки от тях, а не само да се представя подходът предвиждащ най-малкия риск. Когато се разглеждат вариантите, изборът "да не се прави нищо" също трябва да бъде споменат. Този вариант поначало рядко ще може да бъде приложен чрез него почти винаги изискванията на европейското законодателство няма да могат да бъдат стигнати на национално ниво. Въпреки това, числата, които са получени при изследването на варианта "да не се прави нищо", извършено преди преговорите ще послужат като базисна отправна точка от която да се тръгне при разглеждането на всички останали варианти.

5.32 Трябва да се проведе адекватна консултация със заинтересованите страни за вариантите, особено когато предстои вътрешнонационални органи да вземат решения относно конкретните мерки по привеждането им в изпълнение. Такива мерки могат да включват решения за цялостно привеждане в изпълнение на общностното право, решения свързани с прокарването на определени общностни политики или техническа адаптация или актуализация на законодателството. ОВЗ трябва да отчита решенията, които се вземат от тези вътрешнонационални органи, тъй като те може да имат значителен ефект спрямо въздействието на законодателството.

5.33 Трябва да се продължи активното сътрудничество с всякакви агенции, имащи отношение към влизането в сила на новата правна уредба.

5.34 Трябва да бъдат идентифицирани случаите на над или под-изпълнение. Възможно е да има натиск да се запази съществуващата национална законодателна рамка под предлог или натиск да се запази правната сигурност и да се избягват на обжалвания в съда, както и да се приведат в действие отделни части на една директива по различни начини, когато тя покрива отговорностите, попадащи в компетентността на повече от един вътрешнонационален орган. Този натиск може да доведе до "над-изпълнение" и по-специално до "позлатяване" или до дуализъм на режимите ("двойно банкиране")⁹³.

⁹³ Дуализъм на режимите ("двойно банкиране", букв. ат англ. „double-banking“) е налице когато не бъде сторено необходимото за избягване на припокриването между действащото национално законодателство

5.35 Позлатяване имаме, когато привеждането в изпълнение отива по-далече от минимума, необходим за спазване на изискванията на директивата. Поначало стратегията на националното правителство трябва да е такава, че да не се стига до позлатяване на директиви, освен ако няма изключителни причини за това. Всяко позлатяване трябва да бъде обосновано чрез анализ на всички разходи и ползи, които ще възникнат от него. Случаите на позлатяване трябва да бъдат доведени до знанието на националното правителство и на отдела по ОВЗ, ако има такъв.

5.36 Дуализъм на режимите ("двойно банкиране") е налице, когато европейско законодателство урежда материя, която вече е регламентирана от вътрешното право, макар и по различни начини или в различна степен.

Лист за проверка на транспонирането

5.37 Важно е, националното законодателство, уреждащо привеждането в изпълнение на европейските норми да е просто, прозрачно и лесно разбираемо.

5.38 **Листът за проверка** във Великобритания е създаден за да напътства висшите държавни служители относно това как да транспонират европейското законодателство по възможно най-добрия начин. Той включва основните аспекти на процеса на транспониране, давайки възможността на държавните служители да се уверят, че са предприели всички необходими действия, от определяне на целите на предложението (политиката) до откриване на правните рискове.⁹⁴

Консултация по проекти за привеждане в изпълнение на законодателството

5.39 Когато предложенията за привеждане в изпълнение на законодателството са готови (и са получили разрешение от националното правителство) те трябва да бъдат по стъпките описани в глава 3 - Частична ОВЗ.

Пълна / финална ОВЗ

5.41 ОВЗ трябва да бъде актуализирана на базата на резултатите от консултациите и на другата събрана информация и анализ. Глава 4 - Пълна/финална ОВЗ описва какво трябва да съдържа пълната ОВЗ.

5.42 Прилагането на европейското законодателство обикновено става по процедура уредена от националното законодателство и за това съответният министър ще трябва да разпише пълната ОВЗ. В глава 4 - Пълна/финална ОВЗ са указани на стъпките за това.

Бележка за транспониране

5.43 От ноември 2001 г. във Великобритания действа изискването всякакви нормативни актове, които се представят пред парламента и които транспонират някаква европейска директива да бъдат придружени от **бележка за транспониране**. Бележката за

и европейските норми. То се появява в случаите, когато европейското законодателство урежда материя, която е вече покрита от действащото вътрешно право и двата режима не са били съгласувани по време на процеса на привеждане в изпълнение.

⁹⁴ Повече информация от Великобритания може да бъде открита в интернет на адрес: (www.cabinet-office.gov.uk/regulation/europe/index.htm)

транспониране трябва да показва как всеки елемент от директивата е бил, или ще бъде транспониран в националното законодателство. Това допринася за по-голяма прозрачност и очертава сфери на над- и подприлагане.

Ръководство

5.45 Ясното практическо ръководство може да играе важна навременна роля за избягването на процедури за нарушения на Комисията и спорове пред националните съдилища вследствие на предполагаемо неадекватно или неправилно привеждане в изпълнение или прилагане на европейско законодателство.⁹⁵

Мониторинг на прилагането на европейското законодателство

5.46 Европейския секретариат към британското правителство е отговорен за монитора на прилагането на европейското право във Великобритания. Той също отговаря и за позицията на правителството при процедури за нарушения, които Европейската комисия започва срещу Великобритания за спазване на изискванията за транспониране на определен общностен акт по подходящ начин или на време.

Процедури за нарушение и дела в Съда на Европейския съюз⁹⁶

5.47 Може да се наложи да преразглеждане на някои от вариантите представени в ОВЗ, или обмисляне на нови варианти, когато има опасност от процедури за нарушения. Това може да наложи неофициални консултации със заинтересованите страни, при съответно спазване на конфиденциалността на целия този и като се имат предвид честите кратки срокове за отговор до Комисията. **Трябва да сме сигурни, че препоръките изпратени до националните министри обхващат всички варианти и рисковете свързани с тях.**

5.48 Повечето случаи на нарушения се разрешават преди да стигнат до Европейския съд. Въпреки това, ако се стигне до такъв етап трябва да бъдат изготвени препоръки до министрите по начина описан по-горе, като се тук вече правилата за конфиденциалност не важат, което позволява по-отворени консултации, когато сметете за необходимо/подходящо.

Речник на европейските термини

Правото на ЕС

Това е сборът от споразумения, законодателни актове и решенията на Европейския съд, които съставляват правото на Европейската общност.

Кабинети на Европейската комисия

Всеки комисар има свой самостоятелен офис, или *кабинет* с личен състав, начело на който стои *началник на кабинета*. Там обикновено има шест члена на кабинета (кабинета на президента е по-голям). Отделните членове на *кабинета* играят важна

⁹⁵Повече информация от Великобритания може да бъде открита в интернет на адрес: www.ukonline.gov.uk

⁹⁶ European Court of Justice (от англ.)

роля при вземането на решения (формирането на политики) и действат като филтър между комисаря и постоянно-обслужващата администрация на Комисията.

Процедура на съвместно решение (преди член 251 от Договора за Европейския съюз, сега член 294 от Договора за функционирането на Европейския съюз)

Процедурата е въведена с Договора от Маастрихт (официално наричан Договора за Европейския съюз, подписан през 1992 в Маастрихт, Холандия). Тя е променена с Договора от Амстердам (официално наричан Договор от Мастердам за изменение на Договора за Европейския съюз и Договорите за учредяване на Европейските общности и други свързани актове, подписан през 1997 г., в сила от 1 май 1999 г.) Чрез него основанията при които се прилага процедурата бяха значително разширени. Тази тенденция бе продължена и с Договора от Ница (от 2001 г., в сила от 1 февруари 2003 г.), който отменя Договора от Маастрихт и Договора от Рим (още наричан Договор за създаване на Европейската общност). С Договора от Лисабон (първоначално известен като Договора за реформа, подписан през 2007 г., в сила от 1 декември 2009 г., с който са изменени Договора за ЕС /Договора от Маастрихт/ и Договора за създаване на Европейската общност /Договора от Рим, по-късно наречен Договор за функционирането на Европейския съюз/) процедурата е преименувана на основна законодателна процедура и нейното приложно поле е разширено и покрива почти всички области като селско стопанство, рибарство, транспорт, структури фондове, цялостен бюджет и т.н.

Накратко процедурата е следната. Комисията внася законодателно предложение пред Парламента и Съвета. На първо предложение Парламентът гласува своя позиция. Ако Съветът одобри това, което е прието от Парламента, актът е приет. Ако не, Съветът гласува своя позиция и връща законопроекта на Парламента със своите обяснения. Комисията също представяна Парламента своята позиция по въпроса. На второто четене, актът се приема ако Парламентът одобри текста предложен от Съвет или ако не вземе решение. Парламентът може да отхвърли текста предложен от Съвета, което води до отхвърляне на предложението, да го измени или да го върне на Съвета. Комисията отново дава своето мнение. Когато Комисията е отп.хвърлила направените предложения за промени, Съветът следва да вземе решението си единодушно, а не чрез мнозинство.

Европейска комисия

Комисията е пазител на договорите. Тя има единствената сила да предлага законодателство базирано на договорите, и изпълнява решенията, взети от Съвета. Комисията е съставена от комисари - по двама от петте по-големи държави-членки и по един от останалите за срок от пет години и ръководени от Председателя. Те са подкрепяни от *кабинетите*. Пълно събрание на комисионерите се провежда веднъж седмично. Службите на Комисията са допълнително разделени на генерални дирекции, които се занимават с със специфични области на политиката, плюс редица други функции (писмен, устен, правен превод и др.)

Парламентарни комисии

Голяма част от законодателната работа и стратегическата работа (тази, свързана с политиките) на Европейския парламент се извършва в специализирани комисии от представители на Европейския парламент. След това работата отива на пленарната сесия за окончателно одобрение.

Комисия на постоянните представители⁹⁷

Изготвянето на въпроси за обсъждане в Съвета обикновено се извършва от Комисията на постоянните представители, която се състои от посланници и заместник-посланници от постоянното представителство на страните-членки в Брюксел. Посланниците и заместник-посланниците заседават поне веднъж седмично и обикновено дават указания на работните групи да извършват предварителната работа.

Комитология⁹⁸

Това е наименованието, дадено на системата от комисии, създадена по силата на отделни актове от общностното право, с цел подпомогне на Комисията за изпълнение на нейните задължения. Председателствани от Комисията и съставени от представители на всички страни-членки, тези комисии често са използвани като форуми за предварителни консултации относно предложено законодателство.

Обща позиция

Това е името, което се дава на първия (и най-важен) приет от Съвета текст на едно законодателно предложение направено от Комисията. Повечето проблеми се решават от този етап, и всички (но най-често) второстепенни детайли се уточняват тук.

Заклучения

Това е едни от двата основните методи, които Съветът използва, за да оповести определени политически ангажименти, които не изискват законодателство с обвързващ ефект. Заклученията, освен това, имат това предимство, че не е необходимо Комисията да ги предлага – по принцип това се извършва от Председателството. Има два вида заклучения: заклучения на Съвета и заклучения на Председателството, като последните са свързани единствено с правомощията на Председателството. Първите обикновено са такива, нуждаещи се от одобрението на всички страни-членки (и обикновено на Комисията). Те представляват нововъведения и инструменти на Съвета (т.е. не са част от съдържанието на договорите), и имат малко по-голяма сила от другия използван метод – резолюциите.

Процедура на консултациите

Това е най-старата от основните процедури, която включва Европейския парламент, при която Съветът е длъжен да изчака становището на Европейския парламент преди да приеме законодателството. В миналото, тази възможност за забавяне това е била единственото оръжие на Европейския парламент.

Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешните работи

Известно още като третия стълб, това е основно междуправителствено споразумение, което първоначално е обхващало сфери като имиграция, предоставянето на обежище и визова политика, полицейско и съдебно сътрудничество. Договорът от Амстердам е този, който е прехвърлил по-голямата част от тези сфери в първия стълб. Понастоящем

⁹⁷ Комисията по-често е назовавана с френският акроним КОРЕПЕР (COREPER)

⁹⁸ Comitology (от англ.)

третият стълб е ограничен до полицейско и съдебно сътрудничество по наказателни въпроси.

Съвет на министрите на Европейския съюз

Това е органът в Съюза, който взема крайните решения по повечето въпроси. Той заседава в различни формати, с участието на съответните министри от националните правителства (например Социални въпроси, Околна среда и Съвета на вътрешния пазар), председателстван от Президентството, а също и с участието на Комисията (обикновено съответния Комисар). Работните групи и Комисията на постоянните представители (КОРЕПЕР) подготвят неговата работа. Съветът е подкрепен от Секретариата на Съвета.

Секретариат на Съвета

Това е постоянния персонал на Съвета, отговарящ за организирането на срещи на всякакви нива. Той също така осигурява национални експерти по прецедентите и процедурите в Съвета. Той е разделен на генерални директории.

Работни групи на Съвета

Както подсказва името, това представляват срещи на длъжностни лица (от национални столици и/или постоянните представителства), ръководени от Председателството, на които се провеждат огромната част от преговорите по законодателството и се приключват техническите детайли преди досието да се предаде до КОРЕПЕР и след това до Съвета. Комисията обикновено участва и на ниво Началник на Отдел.

Решения (член 249/ДЕС)

Решенията са един от трите вида обвързващи законодателни актове, които Общността приема. Одобрявани от Европейския парламент и Съвета (ако е прилагана Процедурата на съвместно решение), или само от Съвета, или от Комисията при определени обстоятелства, те са обвързващи за всички техни адресирати (били те страни-членки, компании или дори физически лица).

Директиви (член 249/ЕС)

Директивите са един от трите вида обвързващи законодателни актове, които Общността приема. Те се одобряват от Европейския парламент и Съвета (ако е прилагана Процедурата на съвместно решение), или само от Съвета, или от Комисията при определени обстоятелства. Те се отнасят до страните-членки и са обвързващи за тези относно предвидения краен резултат, оставяйки избора на средствата, чрез които ще се постигнат тези цели на националните администрации. Това означава, че за разлика от повечето регламенти и решения, директивите трябва да бъдат транспонирани в националното законодателство.

Директно приложими

Това са правни инструменти, които се прилагат в страните-членки без да е необходимо да бъдат транспонирани в националното законодателство (регламенти и определени лазпоребди от Договорите, както и някои решения).

Директен ефект

Правен инструмент, който въпреки че не е директно приложим може да има директен ефект за физическите лица, които по този начин могат да разчитат на разпоредбите на

този инструмент и да се противопоставят на държавата във всичките и форми преди този инструмент да бъде транспониран в националното законодателство. Конкретни условия, обаче, трябва да бъдат спазени, за да бъде произведен директен ефект.

Генерална дирекция

Това е основната структурна единица на европейската администрация, обслужваща гражданите. Генералните дирекции на Комисията се обозначават с лимски цифри, а тези на Европейския парламент имат арабски.

Европейска общност

В действително имаме три Европейски общности, уреждани от отделни Договори от 1950-те години: Европейската общност (ЕО), по-рано нанаричана Европейската икономическа общност (ЕИО), Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) и Европейската общност за атомна енергия (ЕОАЕ или още Евратом). Договорът за Сливане от 1965 г. обедини трите в единна институционална структура. Единният Европейски акт, Договорът от Маастрихт и Договорът от Амстердам също и ги изменяи Заедно тези три общности формират първия стълб на Европейския съюз.

Европейският съвет

Това е сборът от ръководителите на държави или правителства, които се срещат редовно от 1970, и най-малко два пъти годишно от 1986. Първоначално срещите са бли неофициални, на по-късно Европейския съвет е официално признат в Единния европейски акт от 1986. Освен възложената от договора от Маастрихт задача да координира междуправителствена политика в областта на общата външна политика и политиката за сигурност и правосъдието и вътрешните работи, Европейският съвет запазва и своите първоначални функции за стимулиране и координиране на дейностите на общността. Тези срещи понякога са наричани Европейски срещи на връха.

Съдът на Европейския съюз

Съдът на Европейския съюз се състои от нечетен брой съдии – по един от всяка страна-членка, плюс още един, ако е необходимо, които се назначават с мандат от шест години. Той решава въпроси свързани с тълкуването на трите договора на общността и по конкретни казуси, свързани с вторичното законодателство, както и в случаи, когато към него се обръщат националните съдилища. Решенията на съда на ЕС формират част от националното законодателство. Освен това, съдът има и определени правомощия, свързани с мерките по третия стълб.

Европейското икономическо пространство

Европейското икономическо пространство всъщност разширява единния пазар като покрива Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. По силата на споразумение те трябва да спазват действащото законодателство на ЕС, без да имат пълноценно участие при неговото разработване, в замяна на което те имат пълен достъп до Вътрешния пазар.

Европейски парламент

Членовете на Европейския парламент се избират на всеки пет години според изборителните правила на всяка страна-членка. Преди, това е било предимно бил консултативен орган с по-селиозни правомощия, свързани с бюджета и с правото да одобрява като цяло състава на Комисията. Договорът от Маастрихт увеличи правомощията му за контрол върху дейностите на Комисията, както и засили неговите

директни връзки с европейските граждани - тенденция продължена от Договора от Амстердам. Парламентът провежда редовни заседания в Страсбург и Брюксел.

Европейски съюз

Европейският съюз е създаден с Договора от Маастрихт през 1992 г. (наричан още Договора за Европейския съюз, или ДЕС). Състои се от три стълба – Икономически (т.е. на Европейската общност), на Общата външна политика и на Политиката за сигурност след последвалите промени от Договора от Амстердам и на Полицията и Съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси. Договора от Маастрихт създаде и концепцията а европейско гражданство, разшири обхвата на действие на много от политиките на съюза и въведе Процедурата на съвместното решение при приемането на законодателство. Членовете на Европейския съюз са същите като страните-членки от трите Европейски общности.

Изпълнение

Влизането в сила и прилагането на правото на Общността от страните-членки, след като е транспонирано в националното законодателство, когато това е необходимо.

Нарушения

Когато една страна-членка не спази своите задълженията си, произтичащи от Договора – например, като неправилно транспонира дадена директива (или не я транспонира на време), или не я прилага правилно. Комисията отнася случаите на нарушения до Съда на ЕС за започване на съдебна процедура, ако не нейното мотивирано становище относно нарушението не бъде получен адекватен отговор от държавата-членка.

Правна основа

Разпоредбата от Договора от Рим за създаване на Европейската общност (по-късно наричан Договор за функционирането на Европейския съюз), който дава правото на действие на Общността такава често е наричан правна основа. Той също описва процедурата за гласуване и вида на законодателната процедура (например процедура на съвместно решение), които трябва да бъдат приложени.

Страна-членка

Държава, която е член на ЕС.

Постоянни представителства

Постоянните длъжностни длъжностни лица в Брюксел, представляващи всяка страна-членка, които всъщност представляват "посолства". Те по принцип имат четири основни функции:

- да участват и да подпомагат механизма на водене на преговори в Съвета;
- да поддържат контакти с институции на Общността и други постоянни представителства;
- да предоставят информация и съвети на своите национални органи;
- да отговарят за външни лица, представляващи отделни интереси, особено организации, заинтересовани в дейности на общността и бизнесмени.

Председателство

Това е председателството на Европейския съюз. Председателството ръководи всички работни групи, КОРЕПЕР и срещите на Съвета и играе важна роля при изготвянето на

работната програма на Съвета и работата за изготвяне и постигане на съгласие по отделните споразумения.

Гласуване с квалифицирано мнозинство

Това е една от трите форми на гласуване в Съвета. Например, едно предложение решение, взето с квалифицирано мнозинство, за да бъде прието трябва да има 62 гласа "за" в подкрепа от общо 87-те претеглени гласове от страните-членки. Тежестта на гласовете се определя според приблизителния брой на населението.

Докладчик⁹⁹

Член на комисия от Европейския парламент, който е избран да изготви доклада на тази комисия по конкретен въпрос, като законодателно предложение непрямо. Неговата роля е да проучи цялата налична базисна информация по темата, да предложи собствените си идеи и да ги комбинира със синтеза от мненията на останалите членове на парламентарната комисия. Веднъж обсъден, евентуално променен и приет от комисията докладът се превръща в най-важната основа за дискусия, промяна и гласуване от парламента. По този начин ролята на един добър докладчик по отношение на крайния вариант на дадено предложение би била твърде значима.

Съобразителна част¹⁰⁰

Това са обяснителните и/или декларативните клаузи в началото на законодателния акт. Известни са още като "Доколкото"¹⁰¹, тъй като повечето започват с "Доколкото/Като се има предвид...".

Препоръки (член 249/ЕС)

Това са единия от двата вида необвързващи актове, цитирани в Договора за Европейската общност от Рим. Те са без правна сила, но са обсъждани и гласувани според съответната процедура (т.е. процедурата на съвместното решение). Те се приемат от Европейския парламент и Съвета (ако е прилагана процедурата на съвместното решение), или само от Съвета, или от Комисията при определени обстоятелства. Въпреки, че са без правна сила, те са от стратегическа (политическа) важност.

Регламенти (член 249/ЕС)

Регламентите са един от трите вида обвързващо законодателство, което се използва от Комисията. Приемани от Европейския парламент и Съвета (ако е прилагана процедурата на съвместното решение), или само от Съвета, или от Комисията при определени обстоятелства, те са директно приложими и обвързващи за всички, включително и за администрациите на страните-членки.

Резолюции

Те са един от двата основни метода, които Съветът използва, за да оповести определени политически ангажменти, които не изискват законодателство с обвързващ ефект. Те

⁹⁹ Rapporteur (от фр.)

¹⁰⁰ Recital (от англ.)

¹⁰¹ „Whereases” (от англ. whereas, което означава доколкото или като се има предвид)

имат и предимството, че не е необходимо Комисията да ги предлага – по принцип това се прави от Президентството. Общоприетото разбиране за тях е че те се нуждаят от одобрението на всички страни-членки (обикновено и на Комисията). Те представляват нововъведения и инструменти на Съвета (т.е. не са част от съдържанието на договорите), и имат малко по-голяма сила от другия използван метод – заключенията.

Втори стълб

Занимава се с общата външна политика и политиката за сигурност в Европейските общности.

Субсидиарност

Разбирането, че едно действие трябва да бъде предприето от Комисията, само ако това не може да бъде направено достатъчно добре или по-добре на национално ниво.

Трети стълб

Създаден с Договора от Маастрихт, този стълб обхваща частите от този договор, които уреждат междуправителствените действия в областта на политиката за сигурност и сътрудничеството. След влизането в сила на Договора от Амстердам, третия стълб сега е ограничен до олицейско и съдебно сътрудничество по наказателни въпроси.

Транспониране

Процесът на реципиране на общностното право от националното законодателство – необходимо за директивите.

Договорът от Амстердам

Договорът от Амстердам влиза в сила на 1 май 1999. Той урежда важни промени в сферата на въпроси, свързани с компетентността на ЕС – включване на Шенгенското законодателство, преместване на политиките относно визите и убежищата в първия стълб, раздел относно заетостта, включване на социални стандарти. Той също води до промени в начина на функциониране на Комисията – разширяване на Процедурата на съвместното решения и гласуването с квалифицирано мнозинство, прозрачност и т.н.

Договорът от Маастрихт

Този договор изменя всеки от съществуващите три договора (Договора от Париж и Договорите от Рим) и посочва допълнителни действия, които страните-членки трябва да предприемат на междуправителствена основа (допълнителните стълбове на правосъдие и вътрешните работи, на външната политика и политиката за сигурност).

Единодушие

Една от трите форми на гласуване в Съвета. Предложение изискващо единодушие, означава, че за него не трябва да има гласували "против" от държавите-членки (въздържалите се не се отчитат).

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ОБРАЗЕЦ НА ПРЕДВАРИТЕЛНА/ЧАСТИЧНА/ФИНАЛНА ОВЗ

1. Заглавие на предложението

Пълното заглавие, включително с евентуална препратка към документ на ЕС.

2. Цел и очакван ефект от мярката

(I) Целта

Следва ясно да бъде заявено какво се стреми да постигне предложението или предлаганата уредба. Какъв ефект би имало то и спрямо кого?

(II) Базисната информация

Трябва да се представи крятко резюме на проблема, съществуващата правна рамка и защо тя трябва да бъде променена.

(III) Оценка на риска

Какъв риск стои зад предложението? Може ли да бъде изразен количествено, колко човека ще бъдат засегнати и как?

3. Варианти

Вариант 1: Да не се прави нищо

Вариант 2: (например) Индустрията, доброволно да въведе нов практически кодекс/саморегулиране

Вариант 3: ...

Тук следва да се посочат всякакви потенциални **рискове**, свързани с вариантите, заедно с описание на вероятността те да настъпят и техния ефект, ако настъпят.

4. Ползи

Вариант 1:

Вариант 2:

Вариант 3: ...

Трябва да се помисли в по-общ план за това какви биха ползите (за хората, икономиката, фирмите, околната среда...) и да бъдат включени и икономист, когато те биват измервани количествено. Доколкото е възможно ползите трябва да бъдат изчислени на годишна основа. Приблизителни цифри и диапазони следва когато съществуват колебания по отношение на въздействията. Тук следва да се отбележат и всякакви трансфери и да се подчертаят разпределителните аспекти от предложението, както и влиянието на промяната в предположенията върху отделните ползи.

Засегнатите бизнес сектори

Трябва да се помисли в по-общ относно това кой може да бъде засегнат пряко и косвено - кои сектори, колко фирми, какъв е размера на тези фирми?

Въпроси на равенството и справедливостта

Трябва да бъде преценено дали предложението поправя текущо неравенство, въвежда ново неравенство, което е оправдано или ефектът му ще бъде неутрален. Ще има ли

групи, които са по-засегнати от други? Ще е налице ли хипотеза, при която ползите са за групи, различни от тези, които поемат разходите?

5. Разходи

(I) Разходите за спазване

Вариант 1:

Вариант 2:

Вариант 3: ...

Какво ще трябва да направят фирмите за да спазват правилата? Следва да се мисли в общ план – ще трябва те да купуват ново оборудване или да обучават персонала. Ще трябва ли да изготвя преработени инструкции за спазване или да прекарат повече време за попълване нови формуляри или за извършване на проверки? Разходите ще спадат ли в рамките на първата година или ще се появяват всяка година? Доколкото е възможно разходите трябва да бъдат пресметнати на годишна база (включвайки разпространението на всякакви еднократни разходи с течение на времето – икономистите трябва да дадат съвет как се прави това). Следва да се използват Използвайте приблизителни цифри и диапазони при наличие на колебания. Анализът трябва да отразява както разходи за предложението и разходи за неговото привеждане в изпълнение, както и всякакви непредвидени последствия.

(II) Други разходи

Какви ефекти ще има предложението върху други групи, различни от бизнеса и НПО? Какви разходи ще бъдат наложени на обществото и за околната среда? Тук следва да се отбележат и всякакви трансфери смени, за да се подчертаят разпределителните аспекти на предложението.

(III) Разходи за типичен бизнес

Ако е възможно следва да се посочи един типичен бизнес (или няколко типични бизнеса, ако предложението обхваща широк спектър от фирми), да се обяснят дейности, които следва да предприемат тези фирми във връзка с предложението и да се даде количествено измерване на тези дейности и оценката на разходите за тях.

6. Консултация с малкия бизнес: Тест за въздействие на малките фирми

Трябва да се проведат формални и неформални разговори с малките фирми и техните организации.

7. Оценката на конкуренцията

Отговори на деветте въпроса от филтър-теста на конкуренцията ще определят дали има нужда да се прави опростена или подробна оценка на конкуренцията.¹⁰²

8. Влизане в сила и санкции

Как предложението ще бъде приведено в действие?

Кой ще преведе в действие новото законодателство? Ако предложението предвижда разходи за дадена институция или организация, тя съгласна ли е с това?¹⁰³

¹⁰² Насоки за извършване на оценка на конкуренцията във Великобритания могат да бъдат открити на интернет адрес: www.offt.gov.uk.

Законодателното предложение предвижда ли наказателни санкции за неспазване? Ако да, в какъв размер? Министерството на правосъдието приема ли това?

9. Мониторинг и преразглеждане

Как да бъде измерена ефективността на законодателството и кога?

10. Консултация

(I) В рамките на правителството

Следва да се изброят онези институции и агенции, които са били консултирани.

(II) Допитване до обществото

■ В ранните етапи на една ОВЗ трябва да се уточни какви са плановете за извършването на консултации и с кои групи.¹⁰⁴ Ако се планира отклонение от регламентирания минимален срок за консултации трябва да се даде обосновка защо. Консултантите често могат да помогнат като ви предоставят подробна информация относно разходите и ползите.

■ При финалната ОВЗ трябва да се даде кратък анализ на броя и характера на отговорите.

11. Резюме и препоръки

Често може да бъде полезно представянето им в таблица:

Вариант	Общи годишни разходи	Общи годишни ползи
1		
2		
3		
4		

След таблицата ще е необходимо с 1-2 абзаца да се обясни кой вариант се препоръчва и защо.

■ Тук трябва да се има предвид Министерската декларация: предложение трябва да предлага най-добрия баланс, например вариант, който дава 90% ползи при 50% разходи често ще бъде предпочетен пред този, който дава 100% ползи, но е много по-скъп.

■ Трябва да сме внимателни резюмето да не вкарва нови разсъждения, които не са обяснени на друго място в документа.

12. Декларация

¹⁰³ По силата на действащо споразумението за новите бюджетни тежести в министерството на финансите на Великобритания, всяка тежест върху други правителствени органи и местни власти трябва да бъде измерена и остойностена и предлагащата промяната администрация ще следва да отдели средства от своя собствен бюджет за финансиране на дейностите по спазване на новите изисквания.

¹⁰⁴ Кодексът за консултации на кабинета на Великобритания определя 12 седмици като стандартния минимален срок за консултации.

Аз прочетох Оценката на въздействието на законодателството и съм удовлетворен от това, че ползите оправдават разходите.

Подпис (Това място остава празно докато законодателството не бъде изпратено на Парламента. Тогава ОВЗ става финална).

Дата

Име на министъра, длъжност, министерство

За контакти

Тук се записват име, адрес, телефонен номер на длъжностното лице, което ще отговаря на всякакви въпроси относно оценката или предложеното законодателство.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

АЛТЕРНАТИВИ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО

A2.1 Алтернативите на законодателството межа да по-евтини, по-гъвкави и по-ефективни от обвързващите нарми.

Да не се прави нищо?

A2.2 Винаги на първо място трябва да се преценява това, необходимо ли е да се предприемат някакви действия. Този вариант намира принципно опората си върху пазарните механизми във връзка с нормативните актове уреждащи общата отговорност за вреди и застрахователните закони.

A2.3 В някои случаи е възможно дадено действие да не реши проблема или да се окаже, че проблемът ще се реши от самосебе си (например, при бързо променящи се пазари). Едно действие на държавата би могло само да премести проблема от едно място на друго или разходите за действието на държавата да се окажат по-високи от разходите, който произхождат от проблема, който трябва да бъде разрешен.

A2.4 Винаги трябва да бъде изследвана причината за проблема. Възможно е той да се е появил вследствие на предишни действия на държавата и може да има части от действащата правна уредба, които следва да бъдат оотменени, опростени или изменени за да се разреши проблема.

A2.5 Често правната уредба се създава за да се намали риска. В същото време ако хората знаят че ще бъдат държани отговорни за техните действия и от тях ще се изисква да плащат обезщетения за вреди, това може да ги кара да бъдат по-предпазливи като вземат необходимите мерки за избягване на вредите. Например, застрахователното покритие позволява на бизнесите да оценят рисковете и да определят икономически ефективните начини да намалят тези рискове.

Саморегулиране

A2.6 Една индустрия или сектор може да се саморегулира чрез създаването на свои собствени правила и кодекси на поведение, които после да приведе в действие. В някои случаи държавата също може да има ограничено участие в този процес, като например

предоставя консултантска помощ. В други случаи тези правила може да намират своята опора в законодателството.

A2.7 Саморегулирането е често срещано явление в професионалните и финансовите сектори. Пример за това е Кодексът на банките във Великобритания, който е спонсориран от Асоциацията на британските банкери. Членството в нея е доброволно, но всички основни банки и браншови организации на строителни предприемачи членуват, а в уебсайта на Асоциацията са посочени тези, които не спазват Кодекса изредени тези, които не участват.

A2.8 Винаги трябва да се предвижда, как дадена предложена схема ще бъде въведена от цялата индустрия или сектор.

Кодекс за практика¹⁰⁵

A2.9 Тези кодекси обикновено се приемат и администрират от индустрията, която са предназначени да регулират, въпреки че често се явяват допълващи към правната уредба. Кодексите могат да уреждат с редица въпроси като: допустимост за членство, стандарти на производството, практики на изработка или продукти, процедури за уреждане на рекламациите и други. Предимството на кодексите е, че те са конкретно приложими за дадената индустрия. Това насърчава отделните компании да спазват предвидените стандарти, бидейки част от индустрията. Ако процесът на разработване и привеждане в действие на един кодекс е достатъчно гъвкав, той може бързо да бъде изменен.

A2.10 Кодексите могат да са доброволни или задължителни. Доброволните кодекси са по-гъвкави, но резултатите са по-малко сигурни. Най-добре е те да бъдат прилагани, когато:

- има силни организации професионални или браншови;
- последиците от неспазването им не води до значителни и необратими рискове; и
- неспазването на даден стандарт или кодекса е очевидно (сертифицирането, например, ще покаже на потребителите дали даден техен снабдител отговаря на определените стандарти). Разходите и ползите от един кодекс много зависят от детайлите заложи в него, така че е необходимо да се работи в тясно сътрудничество с организацията, която подготвя кодекса, за да сме сигурни, че може да бъде направена оценка на въздействието.

Корегулиране¹⁰⁶

¹⁰⁵ Code of practice (от англ.) - сборник от писани насоки и правила, които са задължителни за членовете на професионални, търговски, браншови или други подобни организации, които поначало нямат обвързващата сила на закон, а по-скоро подпомагат спазването на стандартите за етика и поведение приети от съответната организация като задължителни за спазване.

¹⁰⁶ Co-regulation (от англ.)

A2.11 Корегулирането е форма на саморегулиране, при която индустрията разработва и администрира собствените си правила, а държавата дава само законодателната основа, която осигурява привеждането в действие на правилата.

A2.12 Например, британският Закон за търговските предприятия от 2002 г. предоставя необходимите правомощия на Службата за лоялна търговия да дава официално одобрение на кодексите за практика, да контролира мониторинга свързан с действието на приетите кодекси да оттегля одобрението си за кодекси, които не работят добре. Друг пример е Комисията за телевизионни стандарти във Великобритания, който е обществен орган, създаден по силата на Закона за радио и телевизия от 1986 г., според който дейността му се урежда с кодекс. Членството на всички излъчващи радиа и телевизии в е задължително.

A2.13 Следва да сме сигурни, че правилата, произтичащи от саморегулирането и корегулирането не запазват или не дават пазарно предимство на едни групи за сметка на други, не забраняват влизането на нови играчи в съответната индустрия, не фиксират цените или не ограничават конкуренцията. Те може да засегнат потребителите, като например намлява възможността им да избира по-ниски цени и/или по-качествени продукти и услуги (въпреки че обвързващото законодателство поначало би имало подобни ефекти). Тези въпроси следва да бъдат преценени и анализ на всякакви органичения върху конкуренцията и избора на потребителя, които могат да възникнат от предложението трябва да бъдат включени в Оценката на конкуренцията.

A2.14 Въпреки че правилата, произтичащи от саморегулирането и корегулирането поначало се създават от съответната индустрия, трябва да се изготви ОВЗ, за да се покаже, че е избран най-добрият вариант. Съответния държавен орган институция или борд трябва да изготви ОВЗ в консултация с индустрията.

Квази-регулиране¹⁰⁷

A2.15 Квази-регулирането може да бъде използвано от държавата, за да повлияе на бизнеса да спазва определени правила и стандарти, например приети от държавата кодекси за практика в индустрията, ръководства приети от съответните държавни органи, национални програми за акредитация и други.

A2.16 Квази-регулирането, както саморегулирането, може да бъде по-гъвкаво и по-целенасочено от приетата правна уредба. То също може да има като резултат по-добро спазване на правилата, ако те са разработени в сътрудничество с експерти от съответната индустрия.

A2.17 Ползи от саморегулирането, корегулиране и квази-регулирането:

- По-ниски административни разходи, защото те се разработват и най-често административат от самия бизнес.
- По-ниски разходи на бизнеса за спазването им.
- Иновативни стимули за спазване на правилата и санкции за неспазването им.
- Правила, които са съобразени със специфичните нужди и по този начин по-целенасочени.

¹⁰⁷ Quasi-regulation (от англ.)

- По-добри източници на информация, представена с ясни термини.
- По-висока правдоподобност.
- Повишени гъвкавост, целенасоченост и бързина при прилагането и изменението.
- По-голямо откликване на потребителското търсене.

A2.18 Потенциални разходи, свързани със саморегулирането, корегулирането и квази-регулирането:

- Ограничения на конкуренцията, например бариери за влизане на пазара, забрани за реклами, предписани цени и т.н.
- Някои гранични/странични бизнеси, които не спазват минималните стандарти.
- Неефективни санкции за неспазване на правилата.
- Намаляване на избора на потребителите, например чрез налагане на минимални стандарти, които не позволяват на потребителите да избират по-ниска цена/качество на продуктите или услугите.
- Неоправдаване на очакванията за спазване на правилата, когато някои бизнеси не се подчинят изискванията.
- Объркване относно правния режим на изискванията.
- Бизнесът може да не разполага с необходимите ресурси и капацитет да разработи и администрира дадена схема за квази-регулиране.
- В рамките на даден сектор от промишлеността може да не се постигне съгласие по един кодекс – и може да има повече от един кодекса, което да води до по-високи разходи за потребителите и объркване.

Информационни и образователни кампании

A2.19 Информационните и образователните кампании могат да подобрят функционирането на пазара, като по този начин се дава възможност на хората да взимат по-добре информирани решения. Това позволява на хората да изберат най-доброто за тях, като вземат предвид наличната информация, вместо решението налагано им от правната уредба.

A2.20 Информацията може да бъде предоставена чрез действие на държавата по два начина:

- като компаниите бъдат накарани да разкрият информация пред потребителите за определени характеристики или качества на продуктите, например изисквания за поставяне на етикети. Разкриването на информация също така може да бъде на доброволен принцип. Тогава се очаква, че потребителите ще се обърнат към компаниите, които предоставят информация; и
- когато държавата събере и разпространи информация сред обществото, каквито са например схемите за рециклиране и кампаниите срещу тютюнопушенето на местните власти.

A2.21 Ползите от **етикетирането** са, че производителите биват задължавани да разкриват информация пред купувачите, която поначало биха си спестили, например за потенциално вредни качества на техните продукти. Поставянето на етикети също може да бъде доброволно. Пример за това е етикирането на хранителните съставки. Единственото задължение е да се дава точна информация. Все повече и повече компании правят това, тъй като потребителите желаят да видят колко калории и т.н. има в храната, която купуват. Това позволява на потребителите да направят информиран избор и често е за предпочитане пред това да се наложи забрана върху даден продукт, който дава само един избор на всички потребители и не отчита различните обстоятелства.

A2.22 Изискванията за етикетиране може да налагат разходи за бизнесите и често тези разходи често се прехвърлят върху потребителя под формата на по-високи цени. Разходите на държавата също се увеличават, във връзка с привеждането в действие на изискванията.

Пазарните инструменти (данъци, субсидии и такси за потребители)

A2.23 Икономическите стимули могат да се използват с цел промяна на поведението чрез промяна на относителните цени на стоките и услугите на пазара, или чрез създаването на пазар, където преди това такива не са съществували. Те могат да бъдат по-ефективни от обвързващата правна уредба, защото позволяват на хората да правят свой собствен избор относно разходите и ползите, като например решат да се лишат от дадена придобивка за сметка на друга. Поначало, обаче, резултатите тук са по-малко сигурни от тези, свързани с обвързващото законодателство. Данъците и данъчните кредити поначало намират своето основание в правната уредба.¹⁰⁸

A2.24 Данъкът, поначало повишава цената на определена дейност, а субсидията я намалява. Таксите за потребители също могат да бъдат използвани, за да увеличат разходите за определени дейности. От друга страна, данъците могат да бъдат използвани, за създаване на стимули чрез предлагане на кредити или изгодни данъчни облекчения, чрез нулеви данъчни ставки или освобождаване от облагане.

A2.25 Примери за това са данъци върху емисиите на замърсяване, както и данъка за промяна на климата, или митата за алкохол и тютюневи изделия, помощите за започване на образование и такси за използване на общи ресурси като водата.

Търгуеми права на собственост (пазарни права)

A2.26 Това са издавани от държавата разрешителни, които предоставят права на собственост (например на ресурс), които могат да бъдат купени и продадени на пазара. Те могат да бъдат ползвани като алтернатива на издаването на лицензи и разрешения за ограничаване на производството и потреблението.

A2.27 Примери за търгуеми разрешителни са разрешителни за вода или замърсяване на въздуха. Тъй като замърсяването не може да бъде намалено до нула, понеже това би било твърде скъпо от гледна точка на загуби за производството и заетостта, трябва да

¹⁰⁸ Повече информация от Великобритания в тази връзка може да бъде открита в Зелената книга на британското финансово министерство на адрес в интернет: www.hm-treasury.gov.uk

се определи едно желано ниво като горен праг за даден замърсител. След като веднъж се определи това ниво, се издават разрешителни, които позволяват на притежателя да произвежда определена част от общо позволеното.

A2.28 Чрез позволяване на търговията с разрешителни, онези фирми, които намират за по-лесно или по-евтино да намалят замърсяването могат да го направят и да продадат своите излишни разрешителни на други фирми, които не са способни да намалят емисиите си, или са способни, но на относително по-висока цена.

A2.29 Търгуемите квоти са били използвани ефективно в САЩ, за да контролират емисиите на серен диоксид и в Нова Зеландия за да гарантират устойчивостта на търговския риболов.

Стандарти (включително доброволни и регулативни)

A2.30 Съществуват три основни вида стандарти:

- **базирани на принципи** – те описват целта, която най-общо се търси и се нуждаят от допълнително тълкуване според конкретните обстоятелства;
- **базирани на представянето/изпълнението** – те определят целеният резултат по конкретен начин като позволяват на отделните организации сами да решат как да го постигнат; и
- **обвързващи** – които определят самите средства за постигане на определените резултати.

A2.31 Примери за алтернативи на законодателството

Доставчици на електричество

Когато клиентите наемат доставчици на услуги, като доставчици на електричество, те искат да бъдат сигурни, че работата ще бъде свършена професионално. Критериите за членство в националния орган отговорен за дейността на доставчици на електричество установяват определени базисни компетенции, които доставчиците на електричество трябва да притежават.

Интернет

За потребителите на интернет, различаването на измамите от достоверната информация и правенето на разлика между надеждния и ненадеждния бизнес може да се окаже трудна задача. Бюрото за по-добър бизнес в САЩ е разработило БББОнлайн¹⁰⁹ в помощ на компаниите и потребителите свободно да сърфират в интернет. Знака БББОнлайн, който се появява съдържа линк към информацията относно БББ надеждността на дадена

¹⁰⁹ BBBOnline (от англ. Better Business Bureau On-line)

компатния и само компании, които отговарят на стриктните БББ стандарти могат да ползват този знак.¹¹⁰

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

ОЦЕНКА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

A3.1 Извършването на подробна оценка може да се окаже сложно и да изисква познаване въпросите, свързани с конкуренцията. Хората, разработващи предложението трябва да се консултират с ведомствените икономисти, правителственото звено по ОВЗ ако има такова и да потърсят съвет от агенциите отговарящи за защита на потребителите и на конкуренцията.

A3.2 Повече информация за Великобритания може да бъде открита на страницата в интернет на Офиса за честна търговия.¹¹¹

A3.3 Всяка ОВЗ трябва да включва оценка на конкуренцията. Тя преценява въздействието върху потребителите. В нея трябва да се анализира въздействието на предложеното законодателство върху местните фирми от съответния пазар и върху вносителите. Оценката на конкуренцията не се опитва да провери дали предложението би повлияло върху способността на местните фирми да се конкурират в чужбина, което трябва да бъде засегнато на други места в ОВЗ. Конкуренцията е съществена част от една здрава икономика, помагайки формирането на ниски цени и наличието на по-голям избор за потребителите. Тя също допринася за повишаване на ефикасността и иновативността. Правната уредба може да предотврати хипотези, при които едни пазари работят добре, но в същото време вредят на конкуренцията. Например, една правна уредба, която пречи на влизането на нови играчи на пазара, която въвежда неравноправност между съществуващите конкуренти, ограничава иновациите или променя неподходящо поведението на фирмите, може да доведе до по-високи цени и до ограничаване на избора на потребителя.

A3.4 Правната уредба може да оказва влияние върху конкуренцията по редица начини, например чрез:

- директно въздействие върху разходите на фирмите, наличието на ресурси или изискванията на потребителите, например чрез промяна на структурите на разходите

¹¹⁰ Допълнителна информация от Великобритания по темата може да бъде открита на следните адреси в интернет: www.brtf.gov.uk, www.ncc.org.uk/pubs/self.htm и www.nao.gov.uk/intosai/gap/9thmeeting/9thcontents.htm.

¹¹¹ Офисът за честна търговия (The Office of Fair Trading) е нестопанска организация със на агенция във Великобритания, създаден със Закона за честна търговия от 1973 г., който отговаря за спазването на правната уредба в сферата на защитата на потребителите и конкуренцията и действа като британския икономически регулатор. Неговата цел е да накара пазарита да работят повече в полза на потребителите, осигурявайки силна конкуренция между честно функциониращите бизнеси и забранявайки нечестните практики като измамите и картелите.

- директно посочване какъв продукт или услуга трябва да бъдат създадени, например чрез определяне на минималния стандарт за даден продукт; и
- директно въздействие посочвайки начина, по който фирмите се конкурират на пазара, например чрез създаване на пречки нови фирми да влизат на пазара.

A3.5 Предложенията може да имат нежелани последици свързани с изкривяването или ограничаването на конкуренцията. Извършването на Оценка на конкуренцията спомага да се установят такива последици, и да се прецени дали е възможно да се намалят или да се премахнат сериозните неблагоприятни ефекти чрез приемане на алтернативни варианти на правно регулиране, или чрез изменение на съществуващите такива.

A3.6 Първата стъпка при извършването на Оценка на въздействието е да се приложи **филтър теста за конкуренцията** за всеки един пазар, който ще бъде засегнат от предлаганата правна уредба, с цел да се оцени риска от значителни неблагоприятни последици върху конкуренцията. Ако резултатите от теста показват, че рискът е малък (и не се очакват значителни ползи за конкуренцията), опростената оценка, която съдържа описание на пазарите, ефекта върху конкуренцията и мотивите за окончателното предложение ще бъде достатъчна. От друга страна, ако резултатите от теста показват, че рискът е висок (или ако се очакват значителни ползи за конкуренцията), ще трябва да се извърши подробен анализ на ефектите на конкуренцията, и Оценката на конкуренцията във ВЗ ще трябва да бъде **подробна оценка**.

Филтър-тест за конкурентния

A3.7 За да се приложи правилно филтър теста за конкурентния, първо трябва да бъдат определени **пазарите**, които ще бъдат засегнати (например фирмите, които се конкурират една с друга да продават едни и същи или подобни стоки или услуги). Същ така, самото определяне на пазара, като често от общия икономически сектор следва да бъде консултирано със съответния икономически експерт и/или със службата отговорна за потребителите и конкуренцията, тъй като това определяне не винаги следва от самосебе си както първоначално изглежда. Не следва да се забравя, че едно предложение може да има директно въздействие върху повече от един пазар или върху свързани пазари, които или доставят стоки или услуги на засегнатите пазари, или купуват продукти от тях. (Например, директива отнасяща се до бизнеса свързан с почивка и отдых засяга и двигателите, необходими за лодките, използвани с развлекателни цели. Тук всъщност имаме два отделни пазара: на производителите на двигатели, които произвеждат стандартни двигатели, и на строителите на лодки, които преработват тези двигатели за употреба при развлекателните лодки.) Филтър-тестът за конкуренцията трябва да се приложи спрямо всички свързани пазари, които смятаме, че могат да бъдат засегнати.

A3.8 Някои предложения имат въздействие спрямо много широк кръг от пазари (например такива свързани с минималната работна заплата). В такъв случай следва да бъдат идентифицирани два или три пазара/сектора, при които е най-вероятно да се

проявят ефекти, свързани с конкуренцията (обикновено при сравнително концентрирани пазари/сектори, където има само няколко фирми, които се конкурират помежду си), спрямо които да се приложите филтър-теста.

A3.9 Филтър тестът за конкуренцията се състои от девет ясни въпроса относно пазарите, които е вероятно да бъдат засегнати. Те са представени заедно со сновните моменти, които трябва да се вземат предвид при отговаряне на въпросите. Всеки отговор “да” показва вероятност от засягане на конкуренцията.

■ Ако отговорът на повече от половината въпроси е “да”, тогава има известен риск предложението да има значителен ефект върху конкуренцията, което значи че е необходима **подробна оценка**.

■ Ако отговорът на повече от половината въпроси е "не", това подсказва, че е малко вероятно предложението да има значителен отрицателен ефект върху конкуренцията, което означава, че **опростената оценка** ще е достатъчна.

Въпреки това, при появата на всякаква нова информация, филтър-тестът ще трябва да се прилага отново и да се преразглеждат резултатите от него. Ако в определен момент преразглеждането завърши с повече "да" отколкото "не" отговори, ще трябва да се извърши **подробна оценка**. Ако на който и да е етап от процеса на извършване на оценката се появи усещането, че съществуващата структура на пазара ще бъде значително засегната от прилагането на предложението, ще е необходима подробна оценка, въпреки че филтър-теста може да покаже по-малко от пет отговора "да".

Въпрос 1, 2 и 3: пазара

Тези въпроси са съсредоточени върху структурата на засегнатите пазари, например разпределението на пазарните дялове. Това е важно, защото засягането на конкуренцията е по-вероятно, когато има само няколко фирми на пазара, или когато някои фирми са много големи и затрудняват малките фирми да се конкурират. За да се изчислят дяловете на пазара с разумна степен на точност, трябва да се внимава с обхвата на пазара, който се разглежда.

ФИЛТЪР ТЕСТ ЗА КОНКУРЕНЦИЯ

Въпрос	Отговор с да или не
Q 1: На пазара(ите), засегнати от проекто-предложението, има ли фирма, която да притежава повече от 10% пазарен дял?	
Q 2: На пазара(ите), засегнати от проекто-предложението, има ли фирма, която да притежава повече от 20% пазарен дял?	
Q 3: На пазара(ите), засегнат от проекто-предложението, най-големите три фирми заедно притежават ли поне 50% пазарен дял?	
Q 4: Разходите, свързани с предложението ще засегнат ли едни фирми значително повече в сравнение с други?	
Q 5: Вероятно ли е предложението да заегне пазарната структура като промени броя или размера на фирмите?	
Q 6: Предложението ще доведе ли до по-високи първоначални разходи за учредяване на нови или бъдещи фирми, каквито съществуващите фирми не трябва да плащат?	
Q 7: Предложението ще доведе ли до по-високи текущи разходи за нови или бъдещи фирми, каквито съществуващите фирми не трябва да плащат?	

Q 8: Секторът характеризира ли се с бърза технологична промяна?	
Q 9: Предложението ще ограничи ли възможността на фирмите да избират цената, качеството, обхвата или местоположението на техните продукти?	

Докато ОВЗ се фокусира в национален мащаб, може да е необходимо Оценката на въздействието да обхване пазар с по-голям или по-малък географски обхват. Например, ако вносителите се конкурират с местни фирми, те трябва да бъдат считани за част от пазара. За някои стоки, конкуренцията може да бъде намалена до местния пазар, например един голям град или един регион. Ако потребителите купуват продукти само от една местна фирма и ако има само няколко фирми в тази областта, конкуренцията може да е ограничена. За да бъде идентифициран точно пазара, трябва да бъдат преценени алтернативите, които потребителите може да изберат, ако цената на въпросния продукт се повиши.

Въпрос 4: значително различен ефект върху фирмите

Разходите ще се отразят ли различно на различните фирми? Например, разходите ще имат ли значително по-голямо въздействие върху малките фирми, отколкото върху големите? Това може да бъде от особено голямо значение, когато разходите не са директно свързани с производството, например, когато трябва да се направи голяма капиталова инвестиция, или където административните разходи са значителни.

Въпрос 5: Промени в пазарната структура

Ако има вероятност предложенията на санкции на определени фирми, то това може да се окаже решаващо относно това дали тези фирми да останат в бизнеса. Това може да промени броя или размера на фирмите на пазара, а оттам да промени и пазарните дялове. Трябва да се прецени дали фирмите, които поемат по-голямо въздействие ще могат да останат на пазара, вземайки предвид допълнителните разходи, които те ще трябва да покрият. Ако те трябва да повишат цените в резултат на предложението, потребителите ще се ориентират ли към други фирми?

Въпроси 6 и 7: наказване на нови фирми

Следва да се помисли дали нови фирми, които навлизат на пазара ще бъдат засегнати по различен начин с вече съществуващите фирми. Въпрос 6 се концентрира върху първоначалните разходи за нови или бъдещи фирми. Тук новите фирми може да бъдат наказани, ако трябва да направят по-високи разходи, което да ги направи по-малко конкурентни. Пример за това са случаите, когато новите фирми трябва да отговорят на по-високите стандарти веднага, докато съществуващите фирми имат по-дълъг период, в който трябва да отговорят на тези стандарти. Въпрос 7 се концентрира върху текущите разходи за нови и бъдещи фирми. (Трябва да се има предвид, че разходите за учредителен капитал направени от новите фирми трябва да бъдат разглеждат при въпрос 6, и текущите разходи за заеман капитал не трябва да се разглеждат при въпрос 7.)

Въпрос 8: технологична промяна

Трябва да се вземе под внимание дали фирмите на пазара въвеждат постоянно иновации като прилагат нови методи на производство или нови продукти (например в областта на информационните технологии и телекомуникационните пазари). Следва да се помисли дали засяганият пазар не е въвел наскоро по-голям обем от иновации и

разширяване на производството в сравнение с предишни периоди. И в двата случая трябва да се отговори с "да". Причината за определянето на пазарите, които преминават през бърза технологична промяна е, че има риск правната уреда да ограничи въвеждането на иновации на тези пазари.

Въпрос 9: ограничения върху фирмите

Правната уреда ще възпре ли фирмите от предоставяне на продукти или услуги, които те биха предоставяли в противен случай? Пример за това е уредба, която налага минимални стандарти попречвайки на фирмите да продават на по-ниски цени или продукти с по-ниско качество. Други примери са норми, които налагат ограничения на цените или ограничение на суровините или материалите, които фирмите използват за да произведат своите продукти. Ако има териториални ограничения, потребителите могат да пострадат, особено ако има местни пазари, като тези обсъждани за въпрос 1.

Опростената оценка

A3.10 Опростената оценка на въздействие върху конкуренцията е достатъчна, когато филтър теста има повече отговори "не" отколкото отговори "да". Тя трябва да представи констатациите от филтър теста (включително и причините за отговорите) и да определи всички въздействия. За нея не се изисква подробен анализ. Таблицата от филтър теста не трябва да се възпроизвежда в писмения материал съдържащ оценката.

A3.11 Писменият материал трябва да описва пазара(ите), които са били идентифицирани като засегнати, и изложение на техните характеристики (отразяващи отговорите на въпросите от филтър теста за конкуренцията). Писменият материал трябва също така да съдържа ясно изявление относно всички очаквани ефекти върху конкуренцията (негативни и позитивни) с представяне на мотивите, които са довели до тези заключения. Колкото повече подробности успеете да включите, толкова повече писменият отчет ще подобри вътрешните и външни консултации и ще информира министрите при разписването на ОВЗ.

Подробната оценка

A3.12 Целта на подробната оценка е да разбере по-задълбочено потенциалното въздействие върху конкуренцията, определено чрез филтър теста за конкуренцията. При започване на подробната оценка трябва да:

- се разгледат всички възможни ефекти от една уредба, включвайки всякакви вторични ефекти върху свързаните сектори;
- се провери дали тези ефекти всъщност повишават опасенията за конкуренцията; и
- се сравнят вариантите на регулиране по отношение на тяхното въздействие върху конкуренцията, и ако е възможно, да се отделят подходящите алтернативни варианти.

Трите стъпки при извършване на подробна оценка са както следва.

■ **Идентифициране на засегнатите пазари:** Първо, да се определи с по-голяма точност кои пазари са засегнати от правната уредба. Тус е важно да не се забравят пазарите, които могат да бъдат засегнати индиректно.

■ **Разбиране за актуалното състояние на конкуренцията:** Преди да се изследва как една правна уредба ще промени конкуренцията, хората правещи политики трябва да разберат как работи конкуренцията в момента в съответните пазари. Това включва по-подробно проучване на факторите на предлагането и търсенето, пазарните последиствия и процеса на конкуриране.

■ **Определяне на въздействието на правната уредба:** Трябва да се определи прякото и коснеп прякото въздействие върху конкуренцията, което проитича от всеки един вариант на регулиране, представен в ОВЗ.

A3.13 Може да се окаже невъзможно да се завършите подробната оценка, докато не бъде събрана повече информация от консултациите, като трябва да се включат, колкото е възможно повече подробности в частичната ОВЗ. Тогава могат да се подчертаят всякакви въпроси или пропуски в информацията, които да моат да се попълнят чрез отговори на лицата участващи в консултациите и да се включи информация, събрана по този начин в Оценката на конкуренцията, която е част от финалната ОВЗ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ И ПОЛЗИТЕ

A4.1 Съвети

- Потърсете съвет от икономистите.
- Информацията и анализа на разходите и ползите в ОВЗ трябва да бъде пропорционална на вероятното въздействие. Но анализът винаги трябва да бъде прецизен, за да може да се ползва като източник на информация при вземането на решения във възможно най-голяма степен.
- Вие трябва да изпишете и да тествате всички предположения, и да направите препратка към всякакви източници на данни или да посочите всички използвани методи за анализиране на данни.
- Трябва да се направят количествени измервания и да се представи подробен качествен анализ за изключенията, където липсват количествени показатели. Следва да се използва широк спектър от величини или диапазони, когато има несигурност.
- Помислете за това кой печели и кой поема разходите.
- Какъв вид разходи са те (за разработване или за въвеждане на предложението)?
- Какви са разпределителните въздействия на предложението?
- Какви са рисковете, свързани с прилагането и как това би повлияло на разходите и ползите?
- Помислете за въздействието върху малките фирми.
- Не търсете 100% спазване на съществуващото законодателство – допълнителни разходи и ползи може да възникнат от нови правила, създадени да подобрят спазването на съществуващото законодателство.

Къде може да се намери информация за разходите и ползите?

A4.2 Поначало съществуват голям брой източници на информация. По-долу са изброени примери за такива източници:

- Собствен опит и познания.
- Познанията и опита на колегите;
- Ведомствените икономисти, икономистите от звеното по ОВЗ, ако има такава, и тези в други ведомства.
- Консултация с тези, които се очаква да бъдат засегнати.
- Преподаватели и консултанти.
- Предишни изследване на документи, пазарни отчети, интернет търсения.
- Данни от националната статистика, национални статистически публикации относно икономиката, брой и размер на фирми, приходи, работни часове, производство, внос и износ, регионални тенденции, социални тенденции, разходите на домакинствата.

Как да се установи и да се изчисли риска

A4.3 Рисковете всъщност представляват съществуващите проблеми, които налагат прилагането на новите политики, които обсъждаме. Следователно, за да се установят рисковете, трябва да се помисли за целите на предлаганите политики, които се опитваме да постигнем, както и проблеми които биват адресирани и защо.

A4.4 В някои случаи е лесно да се установи риска, например ако се опитваме да предпазим потребителите (от измама, злополука, липса на информация, монополи или от недоброкачествени или опасни продукти), да предотвратим или поправим екологични щети, да въведем права на работниците, да подобрим здравните стандарти или да повишим икономическия растеж (създавайки условия за равноправност или улеснявайки създаването на нови фирми или разширяването на даден бизнеса. В други случаи рискът може да не е толкова очевиден, например ако насърчаваме хуманното отношение към животните (рискът може да бъде невъзможност да се изпълнят международните задължения или да се вземат под внимание предпочитанията на хората).

A4.5 Когато е възможно риска трябва да е определен количествено за определен период от време – например за една година или за по-голям период според естеството на риска. Това спомага на всеки интересуващ се от ОВЗ да разбере мащаба на риска. Трябва да се помисли за опасността, вредата и вероятността вредата да настъпи. Например, опасността може да са автомобилите, които карат с превишена скорост, вредата – това са нараняванията на хората при пътни инциденти, рискът е броя на нараняванията за една година от инциденти, при които ключов фактор за инцидента е превишената скорост. Друг пример е когато опасността е наводнение. Вредата е смъртта и щетите по имотите и бизнеса, докато рискът е броя на отнетите животи и размера на щетите, причинени за една година.

A4.6 Не винаги е възможно рискът да бъде измерен количествено, например може да има научни колебания или рискът просто да не може да бъде измерен количествено. В тези случаи, това което е възможно се представя количествено, а за останалото се прави подробен качествен анализ, например като се дават примери за видовете проблеми, които трябва да бъдат адресирани. Не трябва да се забравя, че ОВЗ се правят за това за да направят процеса на вземане на решения прозрачен и базиран на доказателства.¹¹²

¹¹² Насоки относно оценка на риска във Великобритания могат да бъдат открити в интернет на адрес: www.cabinet-office.gov.uk/risk.

Определяне на засегнатите бизнес сектори и несъразмерното въздействие

A4.8 За да помогне определянето на **засегнатите бизнес сектори**, броя на участващите фирми и техният размер (от гледна точка на заетост и оборот), следва да се помисли за проблема, който се опитваме да адресираме и съответно кои продукти и/или услуги ще бъдат засегнати. Ако става въпрос за забрана на определено вещество, то ще трябва да помислим за производителите на това вещество, за доставчиците на тези производители, и за фирмите, които използват продуктите, съдържащи веществото. Някои предложения са конкретно за определен сектор – например за селското стопанство или строителството. Ако едно предложение увеличава всички права на работниците, може да се окаже, че се засягат всички фирми в икономиката, въпреки че е вероятно да има сектори или видове фирми, които са по-засегнати от други (например такива, които имат високо текучество на персонала или такива с по-голяма трудова натовареност). Препоръките тук са да се говори с икономистите, да се консултираме с външни хора, да използваме официалната статистическа информация.

A4.9 Някои фирми може да са по-засегнати от други – например малките фирми. Трябва да се установи къде има вероятност тежестта да падне най-силно – преосмислянето на целите на предложението и дискусиите ще ви са от помощ за това. Трябва да се замислим какво ще се иска да направят фирмите и кога – например купуването на ново оборудване в близкото бъдеще може да бъде по-трудно за малките фирми. Също, трябва да се помисли дали ползите не отиват на едно място, а разходите на друго и дали не е желателно или възможно да се търси баланс по някакъв начин.

Други групи

A4.10 Трябва да се прецени степента в която "други групи" (т.е. лица, които не са фирми, неправителствени организации) – например, потребителите и публичния сектор – могат да бъдат засегнати от предложението. Ползите може да отидат за дадена група, като работници, потребители, или групи с ниски доходи или за обществото като цяло. Общите ползи може да се изразяват в по-чиста природа, по-добро здраве, по-сигурно работно място или подобрена хигиена на храната. От друга страна, може да има разходи за определени групи, като премиите от собствениците на автомобили, които трябва да имат задължителна автомобилна застраховка или такси вследствие на повишените изискванията за тестване на превозните средства. Предложението може да наложи разходи на организациите от публичния, например местните власти. Накрая, анализът трябва да включва и представяне на разходите на властите за разработване, публикуване, привеждане в изпълнение, мониторинг и прилагане на предложената политика.

Устойчиво развитие

A4.11 Една от целите на анализа на разходите и ползите е да гарантира, че при преследването на една определена цел, няма да се стигне до налагането на непропорционални разходи на друго място. Освен тежестите за бизнеса, предлаганите политики, които са предназначени да отговарят на нуждите на настоящето може също така да наложат разходи и тежести свързани с околната среда и обществото. Принципът на устойчивото развитие изисква тези разходи да бъдат взети предвид при оценката на предлаганите политики, така че благосъстоянието (социално, икономическо и екологично) на бъдещите поколения да не бъде нарушено. Затова анализът на разходите и ползите трябва да вземе под внимание голям диапазон от разходи и ползи, които по-общо могат да бъдат обособени в следните три групи: социални ценности и напредък; защита на околната среда; и дългосрочен растеж и развитие на икономиката.

A4.12 Анализът на разходите и ползите трябва да отразява ценностите и нуждите на обществото. Трябва да се постави акцент върху подобряване на достъпа до услуги за всички социални групи и борбата със социалното изключване. Например, ползите от една данъчна промяна, която намалява данъчното бреме на групите с по-ниски доходи включва в себе си и намаляване на вредите за здравето, причинени от бедност, лоши битови условия и безработица.

A4.13 Анализът трябва да отразява и въздействието върху околната среда и природните ресурси. Трябва да се обърне внимание на съхраняването на дивата природа, зелените площи и историческите сгради, както и на разумното ползване на невъзобновяемите природни ресурси като петрола и газта. Всяко едно негативно повлияване на околната среда трябва да бъде включено към разходите свързани с предложението. Накрая, анализът за разходите и ползите трябва да съдържа дългосрочна перспектива за въздействието на предложението. Продължаването на успешното развитие на икономиката изисква ефективно производство на висококачествени стоки и услуги на конкурентни цени. За тази цел, трябва да се обърне внимание на инфраструктурата и на уменията, които поддържат и насърчават продуктивността и иновативността.

Ползите

A4.14 Ползите следва да бъдат **определени** през призмата на целта на предложението и рисковете, които се адресират. Ако предложението цели да подобри здравето на потребителите, тогава ползата трябва да бъде намаляване на заболяванията/смъртността; ако целта е намаляване на замърсяването на въздуха, тогава ползава трябва да бъде $x\%$ по-малко замърсявания отделени в атмосферата. Рисковете свързани със замърсяването могат да бъдат заболявания и увреждания на имуществото и земеделските култури. Затова ползите също могат да бъдат намаляване на заболяванията и уврежданията. В ОВЗ трябва ясно да се посочи как предложението ще постигне ползите, като се опише процеса, чрез който промените в поведението или акта на спазването на новите правила от правните субекти се очаква да доведе до постигане на целите. Не трябва да се забравят са косвените ползи, каквито и да са те – промяна в поведението, което може да има допълнителен ефект, например навлизането на повече фирми в даден бизнес в резултат на намалените разходи за наемане на

персонал, или навлизането на повече хора на пазара на труда в резултат на промяната на данъците.

A4.15 След като веднъж ползите бъдат установени, те трябва да бъдат **представени количествено** ако е възможно – без количествено измерване ще бъде по-малко ясно дали ползите оправдават разходите или не. Колко живота са спасени, колко болести ще бъдат избегнати, колко животни ще живеят при по-добри условия, колко работници ще получат повече права, колко пари ще бъдат спестени чрез намаляване на измамите, колко време ще се спести?

A4.16 Когато има колебания, трябва да се подчертае тяхното съществуване и да се изпишат предположенията, използвани за достигане до направените прогнози.

Парично остойностяване на ползите

A4.17 Някои ползи могат лесно да се изчислят – например по-високи заплати от минималната работна заплата за страната; други са по-трудни за изчисляване.

A4.18 Примерни техники, които може да се използват, използвайки като отправна величина:

- времето – изчислено като заплатите бъдат умножени по спестените часове;
- околната среда – можете да се използват изследвания, които показват желанието на хората да плащат (колко човека ще платят за една чиста река, свеж въздух или национален парк) или тяхната готовност да приемат (колко човека ще са готови да приемат обезщетение за страдание, причинено от замърсяване); може да се използват разходите за почистване на екологични щети, които предложението се опитва да избегне; или поведението на хората при пазаруване, когато това дава някаква представа като критерий за стойността, която те поставят на околната среда (например хората могат да покажат колко много ценят мира и спокойствието чрез готовността си да платят по-голяма сума за къща, която се намира далече от летище или магистрала);
- живота/здравето – може да бъдат ползвани прогнози за стойността на един статистически живот, или за разходите на съответната националната здравна служба за лечение на заболявания;
- социални придобивки – и тук може да се ползват проучвания, например такива, които показват желанието на хората да плащат, за да имат по-равномерно разпределение на приходите; покупките на хората отново могат да дават някаква представа за техните ценности; и
- обучение – може да се използват проучвания за повишението на годишните приходи и увеличаването на продуктивността на фирмите, последвали след проведени обучения; или анализ относно по-високите заплати, които обучения персонал може да получава.

A4.19 Възможно е да има колебания по отношение на оценките. В този случай трябва да се посочат направените предположения и да се използват диапазони или приблизителни цифри, където е възможно. Когато има вероятност въздействието да бъде значително, може да се помисли за назначаване на допълнителни консултанти, които да помогнат при изчисляването на разходите и ползите.

Разходите

A4.20 Разходите следва да се определят като се мисли за целта на предложението и относно това какво ще се изисква да направят фирмите, потребителите или публичния

сектор. Също така трябва да се преценява как предложението би въздействало върху например околната среда. Фирмите ще трябва ли да се запознаят с новите изисквания, ще трябва ли да се обучават допълнително, ще трябва ли да инвестират в ново оборудване, да вземат външни консултанти, да променят практиката си на работа, да променят продуктите си, да се местят в нови помещения и т.н.? Какви разходи ще понесе публичният сектор за да спази изискванията от предложението, да го приложи и да следи за изпълнението му? Какви разходи ще направи държавата, за да разработи и разпространи информация за новата правна уредба? Потребителите ще понесат ли някакви преки разходи? Не забравяйте и за всякакви възможни косвени разходи – промени в поведението, като например по-малко фирми се създават в дадения бизнес сектор, ограничени са възможностите за избор на потребителите, по-малко конкуренция има между фирмите, по-малко са иновациите и т.н.

A4.21 След като веднъж разходите са били установени те трябва да се представят **количествено** ако е възможно – без него ще бъде по-малко ясно дали ползите оправдават разходите. Колко допълнителни часове фирмите прекарват в обучение, колко ново оборудване е закупено и т.н.?

A4.22 Когато има несигурност, тя трябва да бъде представена и ясно да бъдат изписани предположенията, които са били използвани за достигане до направените прогнози.

Парично остойносттаване на разходите

A4.23 Отново за някои разходи ще е лесно да бъдат оценени, например повишените разходи за работна сила, докато за други ще е по-трудно да бъдат оценени. Разходите може да включват:

- разходи за работна сила (запознаване с новото законодателство, обучение, нови практики на работа, време за извършването на проверки във фирмата и т.н.) – тук можете да се вземат за основа заплата, умножена с определен коефициент за да отрази непреките разходи за работна сила, умножено по допълнителното време, което тези дейности отнемат на една фирма и умножено по броя на засегнатите фирми;
- разходи за ново оборудване или за нови производствени процеси – официални/неофициални консултации с тези, които се очаква да бъдат засегнати могат да предоставят най-добрите данни тук;
- събиране на информация и представяне на доказателства за спазване – тук трябва да се използват разходите за работна сила, плюс разходите за ново оборудване (например компютри и софтуери);
- разходи за получаване на лицензи – те включват оценяване на таксите плюс административни разходи, респективно разходите за работна сила. Тук правоприлагащите органи трябва да бъдат в състояние да помогнат с предоставянето на прогнози; и
- разходите за допълнителни правни, счетоводни или други консултантски услуги.

A4.24 Естеството на разходите и това от кого те се понасят зависят от самото предложение.

Разходи и ползи настъпващи с течение на времето

A4.25 Вероятно е повечето законодателни предложения да наложат разходи в продължение на няколко години и да има ползи, които също се появяват в продължение

на няколко години. След като разходите и ползите са били определени и остойностени в пари, за да може да се сравнят вариантите, при които разходите и ползите се появяват в различен момент във времето, трябва така да се нагодят прогнозите, че да може да бъде отразена **времевата стойност на парите**. Това означава да бъде отчетен факта, че хората предпочитат да получават добрите неща по-скоро, отколкото късно и че предпочитат да отлагат плащането за такива неща колкото се може по-далеч в бъдещето. Същото се отнася и за предложения за регулиране – колкото по-скоро ще настъпят ползите и по-късно в бъдещето са разходите, толкова по-добре.

A4.26 Един от начините това да се направи е да се вземе който и да е еднократен разход (например разход за ново оборудване) и да се използва официалния процент амортизация за да се изчисли стойността му на годишна база и така да се стигне до една годишна цифра. Пример за това е купуването на една машина за 100 единици, която ще се използва в продължение на 3 години, което ще бъде равно на похарчването на 36 единици за първата, втората и третата година при 3.5% амортизация. Това число на годишен разход следва да се прибави към всички други повтарящи се разходи, за да се достигне до общата сума на годишните разходи. Когато има годишни разходи, които се за всяка година са различни може ясно да се посочат разходите, които ще се появят за всяка година при всеки от вариантите като се използва таблица.

A4.27 **За колко години трябва да се предвижда намаляване на разходите (дисконтиране)?** Това зависи от предложението, но обикновено този период е 10 години. Ако основните разходи са за купуването на оборудване, тогава очаквания период на използваемост на това оборудване може да се използва. Ако предложението има клауза за сънсетинг, тогава периода за намаляване на разходите трябва да е равен на броя на годините пред които предложението ще действа. Ако е вероятно разходите или ползите да се появят в бъдещето може да бъде разгледан и по-дългосрочен период, която трябва да се обсъди с икономистите.

A4.29 **Как да се направи прогнозна оценка на разходите на фирми, които ще бъдат изхвърлени от бизнес в резултат от предложението?** Това трябва да се обсъди с икономистите. Един от начините е да се използва стойността на материалните активи, които трябва да бъдат дадени за скрап от фирмите напускащи бизнеса и които не могат да бъдат продадени на други фирми за пълноценно използване заедно с клиентелата и добрата търговска репутация, които не могат да бъдат продадени.

Трансфери и двойно отчитане

A4.30 При определянето на ползите (или разходите) е важно да бъдат идентифицирани онези, които представляват чист трансфер от сектор на обществото в друг. Примери за такива прехвърляния са годишния доход от данъците за замърсяване и плащанията на социалните осигуровки. Трансферите може да променят разпределението на доходите или имуществото, но те сами по себе си не водят до увеличаване на директните икономически разходи (или ползи), с изключение на свързаните с тях разходи за администриране или спазване на правилата. Това трябва да се обсъди в раздела за **Разходи и Ползи** (при Разпределителните въздействия), но трябва да сме сигурни, че те няма да бъдат включени в изчисляването на нетното въздействие. Когато са налице сериозни въпроси свързани с разпределителното, това може да се обсъди и в раздела относно **Равенството и Справедливостта**. Трябва също да се положат усилия и за избягване на всякакво двойно отчитане на разходи и ползи (например, една фирма има

разходи, който впоследствие пренася върху потребителя чрез по-високи цени – тук само разходите на фирмата трябва да бъдат вписани в главния раздел **Разходи** на ОВЗ; разходите на потребителя трябва да бъдат включени към Разпределителните въздействия, а всякакви други въпроси, свързани с и конкуренцията могат да бъдат разгледани другаде в ОВЗ.)

Как да се провери надеждността на предположенията

A4.31 Лошото управление на рисковете може да доведе до сериозни проблеми с разходите и въздействията понасяни от обществото, директно или чрез скъпи действия целящи приемането и прилагането на правилните правила, когато нещата не са се случили според планираното. Затова поначало се препоръчва извършването на пропорционално и широкообхватно разглеждане на рисковете от нови предложения за уредба, а анализите на разходите и ползите да бъдат разработвани така че да включват ясен анализ на риска, като елемент от оценката на всеки от вариантите. Препоръчва се също таса винаги да се предприемат действия за смегчаване на тези рискове.

A4.32 ОВЗ почти със сигурност винаги включват предположения, от които се правят прогнозни оценки. Тези предположения трябва да бъдат преразглеждани и реално тествани, за да могат да се оценят рисковете свързани с тях. Когато тези рискове се считат за твърде големи, трябва да се предприемат действия които да смегчат вероятността от тяхното появяване или да смегчат техното влияние, ако се случат.

A4.33 Понякога вероятностите от различни резултати могат да бъдат изчислени чрез използването на статистически техники (например включвайки риска от злопулуки или пожари). Но много по-често от вероятностите не могат да бъдат изчислени по този начин, защото необходимите данни или не съществуват или не могат да бъдат открити. Анализът на чувствителността е начин да се изчисли това как промените в определени предположения засягат очакваните въздействия на различните варианти, които се разглеждат. Анализите на чувствителността трябва да бъде добре зададени и ясно представени. Допълнителните резултати трябва да бъдат избрани внимателно, за да се може фокусът да попадне върху онези колебания/предположения, които са най-важни.

A4.34 Може да се окаже, че един фактор е от огромно значение при решаването дали един вариант си струва да бъде приложен или не. В такива случаи полезна форма за анализ на чувствителността е да се види колко точно стойността на този фактор ще трябва да спадне (ако е полза) или да се повиши (ако е разход), за да направи варианта неприемлив. Тази стойност се нарича повратна стойност или точка. След като веднъж тази точка бъде определена, може да се окаже относително по-лесно да се оцени каже, че в по-дълъг период ефектът от варианта ще бъде по-лош. Въпреки това, този метод работи само в малък брой случаи, когато всички разходи и ползи на едно предложение могат да бъдат надеждно парично остойностени.

A4.35 Планирането на сценарии е по-сложна форма на анализ на чувствителността, която включва преценка на последиците от различните възможни състояния на света. Сценарият не е прогноза, а описание на вероятна ситуация, включваща набор от предположения. Сценариите трябва да бъдат избрани, за да насочат вниманието към основните колебания, от които зависи успеха на един вариант. Като цяло, най-добрият

подход е да се планират два или три сценария, като се внимава никой от тях да не е считан за централен или най-вероятен.

Разходи за предложението и разходи за неговото изпълнение

A4.37 Разделянето на разходите на такива за предложението и такива за неговото изпълнение е важно поради няколко причини. Първо, разходите за предложението представляват основните разходи за постигане на целите на предложението, докато разходите за изпълнението обикновено произтичат от регулаторните аспекти на предложението (запознаване с изискванията, мониторинг и изпълнение, доказване на спазването на новите правила и т.н.). Определянето на разходите за изпълнение на предложението отделно, като хвърля светлина върху степенята, до която е желателно да се намери алтернатива на регулирането. Второ, относителните величини на двете категории отразяват колко ефективно предложението ще бъде изпълнено и в този смисъл колко добре е било разработено и премислено. Накрая, преценката на нещата през призмата на тези категории при оценяването на въздействието на предлаганата политика също ще спомогне да бъдат открити и включени всякакви друг неща, които може да са били пропуснати особено в първоначалния етап, тъй като това помага да се извлече максималното от консултацията.

Определение

4.38 Разходите за предложението са тези, които са **пряко** свързани с целите на предложението, докато разходите за изпълнението са тези, които не са директно свързани с целите и като такива се приемат че представляват "бюрократичнитежести". Затова е полезно да бъдат определени крайните цели на предложението преди да се пристъпи към категоризиране на разходите. Това най-добре се илюстрира с пример.

Пример: Катализатори

Ако крайната цел е да се намалят замърсяванията, причинени от автомобили, разходите за предложението биха били разходите, свързани с прилагането на мерките предписани за това намаляване, като например монтирането на катализатори. Предложението за нова правна уредба би могло да се формулира по следния начин: *Замърсяването причинено от автомобили ще бъде намалено чрез задължителното използване на катализатори във всички автомобили.* Следователно, капиталовите разходи за катализаторите и разходите за труда по проектирането и монтирането им (заплати и обучения) ще бъдат считани за разходи за предложението. Въпреки това, разходите на производителите, които трябва да запознаят себе си и своя персонал с новите изисквания или административните разходи за доказване на спазване на правилата (например, разходите за преминаване през процеса за одобрение, с цел да се удостовери, че катализаторите отговарят на законовите изисквания) не са директни разходи за крайната цел на предложението и за това по-скоро се считат по-скоро за разходи за изпълнението, отколкото разходите за предложението.

Пример: Място за складиране на взривни материали

Предложение (Политика): Да се намали степенята на увреждане в случайна произшествие, като се постави ограничение на количеството взривни материали, които могат да бъдат складиращи в един район.

Това предложение би имало има непредвидените последици от поставянето на повече взривни материали при транспортиране. Разходите, свързани с вредите очаквани от повишеното количество експлозивни на пътя ще представляват непредвидени разходи

за предложението. Въпреки това, резултатът би бил свързан и с допълнителни формалности около транспортирането на такива материали идващи от транспортна полиция и други институции (например, специални изисквания за лицензиране). Също така може да има и непредвидени разходи за изпълнение на предложението.

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

ПРИНЦИПЪТ НА ПРЕДПАЗЛИВОСТТА

A5.1 Принципът на предпазливостта служи за рамка на действията на правителството, в случаите когато има заплаха от сериозна или необратима вреда, дори когато съществуват научни колебания относно същността и степента на риска. Великобритания, заедно с други развити страни, е решена да прилага принципа на предпазливостта.

A5.2 Препоръчва се принципът на предпазливостта да се прилага, когато:

- има основателна причина да се вярва, че може да се появят вредни последици върху хората, животните, растенията или околната среда; и
- нивото на научните колебания относно последиците или вероятността от осъществяването на риска са такива, че дори и най-добрият съществуващ научен съвет не може да оцени риска с достатъчна убедителност, която да послужи за информиране на вземащите решенията.

A5.3 Действията, които са в приложение на принципа на предпазливостта трябва да съответстват и на принципите за добро регулиране, т.е. да бъдат пропорционални, последователни, целенасочени, прозрачни и отчетни.

A5.4 Решенията, взети на базата на позоваване и прилагане на принципа за предпазливостта трябва да бъдат изцяло преразглеждани и ревизирани, когато се появи допълнителна информация, която намалява колебанията.

Оценка на въздействието на законодателството

ПРЕПОРЪКИ И СЪВЕТИ

Трябват ви доказателства – съберете ги

■ Вдигнете телефона. Проведете ранни неформални разговори с бизнеса, неправителствените организации и съответните браншови организации. Те ще са ви от полза при събирането на информация за мащаба на проблема на национално и ако е необходимо на извъннационално ниво - например за броя, вида и размера на бизнесите, които вероятно ще бъдат засегнати и за потенциалните разходи и ползи от предложенията. Те дори биха могли да предложат начини за разрешаване на проблема. Всичко това ще бъде полезно за предварителната ОВЗ.

■ **Какво вече знаем?** Възможно е вече да съществува източник на опит, изследвания и данни, каквито са ви необходими, с които може да се свържете (консултирайте се и с

Вашия икономист). Във всички случаи, при липса на данни, ще трябва да направите определени предположения относно вероятното въздействие. Изписването на тези предположения ще бъде от съществено значение, когато подготвяте Министерското споразумение и започвате формалните консултации.

■ **Започнете отрано.** Получаването на някаква представа за вероятното въздействието от политиката в самото начало е от жизненоважно значение за информирането на процеса на разработването на политиката.

■ **Заделете време да консултации и привеждане в действие.**¹¹³

Необходимо ли е да се регулира? Спрете и помислете

■ **Помислете за различни варианти.** Те трябва да включват "да не се прави нищо" и може да включват и нерегулативни подходи, като кодекси за поведение/практики и финансови стимули. Това е валидно както за законодателни предложения от ЕС, така и за вътрешни нормативни актове.

■ **Първо мислете за малките.** Винаги трябва да се мисли за въздействието върху малките фирми. Тук приложим е Теста за въздействие върху малките фирми. Помощ при провеждането му може да се потърси и получи от съответната институция, отговорна за малките фирми.

■ **Помислете широко за възможните нежелани последици.** Чрез регулиране в една област, може неволно да се създадат проблеми във всякакви други сфери.

■ **Помислете относно съгласуваността със съществуващата уредба,** включително със законодателството в същите сектори, с международните търговски правила, с правото на ЕО и политиките на конкуренция.

Оценка на вариантите

■ **Претеглете риска, разходите и практическите ползи.**

Какъв е мащаба на проблема? Кой е засегнат и как? Дали обхвата на проблема заслужава регулиране? Регулирането ще реши ли наистина проблема? Кой ще получи ползите и кой ще поеме разходите? Има ли сериозни рискове, свързани с всеки от вариантите?

■ **Как предложението за регулиране ще бъде приведено в изпълнение?**

Трябва да се помисли, коя администрация ще прилага предложената уредба. Консултирали ли сте се със съответните организации? Какви ще са допълнителните държавни ресурси, които ще се разходят? Винаги мислете **отрано** как Вашето предложение ще бъде приведено в изпълнение и прилагано.

¹¹³ Повече информация от Великобритания в тази насока може да бъде открита в интернет на адрес: www.cabinet-office.gov.uk/servicefirst/index/consultation.htm; www.sbs.gov.uk/content/pdf/implementationguidelines.pdf

■ ОВЗ трябва да бъде **пропорционална на вероятните въздействия**. От това ще зависи ширината и дълбочината на вашия анализ.

■ **ОВЗ е жив документ**, всеки един проект надгражда над предходния, добавя информация и прецизира данните.

Ключови контакти във Великобритания

Отдел за оценка на въздействието, ведомствени консултации; Служба за Малък Бизнес; ведомствени икономисти и юристи; Служба за лоялна търговия.